

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

LETNIK XIV./STEVILKA 20

CELOVEC, DNE 14. MAJA 1964

CENA 2.— ŠILINGA

V znamenju deželnozborskih volitev

Koroške deželnozborske volitve bi morale biti spomladi leta 1965, vendar obstaja možnost, da bodo razpisane že za jesen tega leta. Avstrijsko časopisje omenja v tej zvezi 25. oktober, ko bodo tako na Dunaju kot na Nižjem Avstrijskem deželnozborske volitve. Za jesenske volitve se zavzema predvsem zvezno socialistično vodstvo. V slučaju, da bi pri vseh za jesen predvidenih deželnozborskih volitvah socialisti napredovali, bi brezdvomno izsilili že spomladi leta 1965 državnozborske volitve, pri katerih upajo postati vodilna avstrijska stranka, kateri bi seveda avtomatično pripadalo mesto zveznega kanclerja.

Celotno notranje-politično življenje v Avstriji je tako osredotočeno na zadnjo fazo dvoboja za oblast v državi, ki bo dosegel svoj višek pri naslednjih državnozborskih volitvah. Do tedaj pa je treba pripraviti tla v zveznih deželah. Tako so socialisti dosegli pred nedavnim precejšen uspeh na Gradiščanskem, kjer se jim je posrečilo priložiti mesto deželnega glavarja. A tudi pri deželnozborskih volitvah v Salzburgu so v primerjavi z zadnjimi državnozborskimi volitvami vidno napredovali, kljub temu, da se jim tam ni posrečilo pridobiti dodatnega mandata.

Uspehe na Gradiščanskem in Salzburgskem nameravajo socialisti sedaj izgraditi jeseni na Dunaju in na Nižjem Avstrijskem ter na Koroškem. Tu pa je socialistična stranka v veliki notranji krizi zaradi nasledstva v strankinem vodstvu. 10. maja je dosegel namreč koroški deželni glavar Wedenig svoje 68. leto starosti. Po sklepu strankinega zveznega zbora bi Wedenig, ker je prekoračil že 65. leto, pri prihodnjih deželnozborskih volitvah dejansko ne mogel več kandidirati. Vendar je položaj tako v deželi kot v socialistični stranki tak, da se ta ne more odpovedati Wedenigovi kandidaturi, saj trenutno ni naslednika, ki bi užival v stranki tak ugled kot sedanji deželni glavar ter bi mogel premostiti kot priznana avtoriteta obstoječe strankine razprtije. V njej sili namreč vedno bolj v ospredje krog okoli sedanjega finančnega referenta pri koroški deželni vladi, namestnika deželnega glavarja Sime. Še ni dolgo od tega, ko je veljal Sima v najširših socialističnih vrstah kot edini resni kandidat za Wedenigovega naslednika. Medtem se je marsikaj spremenilo. Pred meseci smo bili pričevalci korupcijske afere v Celovcu, ko je policija aretirala mestna svetnika Mayerhoferja in Asenbauerja. Oba se nahajata trenutno še v zaporu ter še ni točno znano, kdaj se bosta za svoja dejanja morala pred sodnijo zagovarjati. Vsekakor so se za socialistično stranko neljubi dogodki pripetili v okraju, kateremu predseduje Sima ter sta pripadala Mayerhofer in Asenbauer tistemu krogu v stranki, ki je stal za Simo ter ga hotel videti čimprej kot Wedenigovega naslednika tako v strankinem vodstvu kot tudi v njegovi funkciji kot koroški deželni glavar.

S celovškimi dogodki pri mestnem magistratu se je začela majati pozicija Sime v stranki ter je dobil v zadnjem času v osebi nekdanjega člana koroške deželne vlade in sedanjega predsednika delavske zbornice Scheiberja močnega konkurenta. Za 23. maj je sklican deželni strankin svet SPOe. Poverjena mu je naloga, da reši odprto vprašanje Wedenigovega nasledstva. Odločitev bo padla po socialističnih vesteh med namestnikom deželnega glavarja Simo in predsednikom delavske zbornice Scheiberjem, vendar verjetno tako, da bo Wedenig tudi pri prihodnjih deželnozborskih volitvah ponovno nositelj socialistične liste, tako da bi Wedenigov naslednik bil od njega polagoma vpeljan v njegov

Slavospev Mariji - kraljici narodov

Edinstven koncert v kulturni zgodovini koroških Slovencev

Gotovo koroški Slovenci še nikdar nismo tako lepo praznovali materinskega dne kot preteklo nedeljo, ko smo se zbrali v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu, da prisluhnemo koncertu „Narodna pesem o Mariji“. Pripravila sta ga za častilce Matere božje ter ljubitelje slovenske pesmi obirski in zelinjski zbor pod vodstvom preč. g. župnika Tomaža Holmarja. Težko je izraziti v besedah, kar smo ta dan doživljali. Kajti človeku zmanjka izrazov ob lepoti in tako kvalitetnem izvajanju melodij ter globoki vsebini posameznih pesmi. Ob njih smo spet spoznali, kako bogato je naše narodno blago in koliko sličnega narodnega blaga je še med nami, ki ga zelo malo ali sploh ne poznamo. Zasluga preč. gospoda Holmarja ter pevcev z Obirskega in Zelinj je, da so nam to ob narodni pesmi o Mariji pokazali in dokazali, saj moramo priznati, da nam je bila večina izvajanih pesmi nova, kljub temu, da si jih je narod osvojil, saj so izšle iz njega ter so docela naše, zdaj še posebno, ko smo slišali, kako lepe — kako bogate — kako globoke so po svoji vsebini in zamisli.

Pevska zbor z Obirskega in Zelinj sta se predstavila občinstvu s prekmursko „Prelepo je ravno polje“. Nato je povzel nedeljo predsednik Zveze pevskih društev prof. dr. Anton Feinig ter pozdravil vrsto gostov. Med njimi so bili: prevzvišeni

gospod nadpastir dr. Jožef Köstner, mil. gospod kanonik Aleš Zechner, regens celovškega bogoslovja msgr. dr. Friedrich Illwitzer, nadzornik dr. Valentin Inzko, ravnatelj slovenske gimnazije dr. Joško Tischler, častita duhovščina ter predstavniki slovenskih organizacij na Koroškem.

Dr. Feinig je še posebej pozdravil pevce z Obirskega in Zelinj ter poudaril, da bi nam morala biti njih požrtvovalnost vzor pri našem kulturnem udejstvanju, saj morajo med njimi mnogi daleč k vaju. Koliko vaj je bilo za ta odlični koncert potrebnih, ve le tisti, ki je član pevskega zbora, kateremu ni primere na Koroškem. Ne pozabimo, kako obsežen je bil pevski program in da so peli pevci vse pesmi na pamet.

Še posebej se je zahvalil dr. Feinig za ves trud pevovodji in inicatorju ter organizatorju koncerta preč. gosp. Tomažu Holmarju, ne le v imenu Zveze pevskih društev, ampak v imenu vseh koroških Slovencev, ki občudujemo njegove napore za duhovno rast našega človeka na pevskem in glasbenem področju. To, kar nam je nudil preč. g. Holmar na nedeljskem koncertu, prekaša vsa pričakovanja in vse njegove dosedanje uspehe. Tako odlično je bilo izvajanje posameznih pesmi, tako mojstrsko voden celoten koncert.

Pevci z Obirskega in Zelinj s pevovodjem preč. g. Tomažem Holmarjem

Foto Domanjko, Borovlje

bodoči delokrog, ki naj bi ga prevzel najkasneje v dveh letih.

A tudi koroško vodstvo Avstrijske ljudske stranke ni brez težav. Tako je prišlo na občnem zboru koroškega Bauernbunda preteklo soboto do bojnega glasovanja, ko je propadel pri volitvah dosedanji predsednik Stefan Sodot ter je bil s 122 proti 77 glasovom izvoljen za predsednika agrarni referent pri koroški deželni vladi deželni svetnik Herbert Bacher.

Tako se koncentrija celotno politično dogajanje v deželi vedno bolj na deželnozborske volitve, pa naj si bodo jeseni ali šele spomladi. Socialisti upajo, da bodo kljub Mayerhoferjevi aferi mogli številčno napredovati ali pa vsaj utrditi sedanjo politično moč, medtem ko želi Avstrijska ljudska stranka doseči pri volitvah 13. mandat, kar se ji leta 1960 ni posrečilo. Da bi bilo to možno, so dokazale zadnje državnozborske volitve, pri katerih smo katoliško usmerjeni koroški Slovenci podprli iz svetovnonazor-

nih in gospodarskih razlogov Avstrijsko ljudsko stranko ter je v zvezi z volilnim izidom „Die Neue Zeit“ 24. novembra 1962 zapisala: Ako bi bile tokrat deželnozborske volitve, bi pripadlo socialistom 18 mandatorov, OeVP pa bi dosegla svoj cilj z dosego 13. mandata, vendar le s 54 glasovi presežka. To pa bi zadostovalo, da bi bila OeVP v deželni vladi z enim članom več zastopana kot doslej.

Ze samo iz tega je razvidno, kako važen je pri volitvah vsak glas ter bo tudi od držanja in ukrepanja koroških Slovencev odvisno, kakšen bo sestav naslednjega deželnega zbora in koroške deželne vlade. Ob sistematičnem političnem delu zadnjih let tudi za nas naslednje deželnozborske volitve ne pomenijo nobenega presenečenja ter smo nanje pripravljeni. Kako so bile odvisne marsikatero tehtne politične odločitve prav od slovenskih glasov, pa so dosti zgovorno potrdile prav zadnje občinske volitve.

OBJAVA

Na Državni gimnaziji za Slovence v Celovcu so sprejemni izpiti prvi dan velikih počitnic, to je 11. julija, ob 8. uri.

Učenec mora predložiti letno spričevalo, katero bo dobil na svoji šoli 10. julija.

Prijave naj bodo izvedene do 1. julija. Potrebni so:

1. rojstni list;
2. dokaz avstrijskega državljanstva;
3. uspešno končana 4. šolska stopnja.

Sola, katero učenec sedaj obiskuje, pošlje popis učenca direktno na naslov: Direktion des Bundesgymnasiums für Slowenen, Klagenfurt, Lerchenfeldgasse 22.

Glede sprejema v višje razrede pa je potreben osebni razgovor v šolski pisarni.

Na dan izpita morajo imeti učenci v šolskem poslopju copate.

Ravnateljstvo

Dijaki Državne gimnazije za Slovence priredijo 31. majnika 1964 v Delavski zbornici v Celovcu

AKADEMIJO

Spored: petje, telovadba, recitacije, narodni plesi.

Začetek ob pol treh popoldne.

Vstopnice po 15.—, 20.— in 25.— šil. v šolski pisarni.

Preden preidemo k sporedu, pa naj omenimo še nekaj! Zelo smo bili veseli tega, da se je koncerta udeležil tudi prevzvišeni gospod nadpastir, škof krški dr. Jožef Köstner. V teh tednih pred in po binokostih nikoli ni ob nedeljah prost. Tudi preteklo nedeljo je bilo tako, da je prišel med nas šele iz Labotske doline, kjer je bilo v dveh krajih birmovanje. Naše ljudstvo ga je prisrčno sprejelo ter izrazilo z močnim ploskanjem veselje nad njegovim prihodom in udeležbo na koncertu, nad katerim se je tudi prevzvišeni zelo pohvalno izrazil.

Vtisi z nedeljskega koncerta

Kdor je bil na nedeljski pevski prireditvi „Narodna pesem o Mariji“, tega doživlja gotovo nikoli ne bo pozabil. Če smo odkriti, moramo priznati, da tako ubranega in dovršenega petja na Koroškem še nismo slišali ali že dolgo ne. Pesmi so bile izbrušene do podrobnosti, izgovarjava (— na katero se večkrat žalibog ne polaga nobena važnost) odlična, intonacija čista, končnice nikoli zanemarjene, sočni lepi glasovi itd. itd. Tudi tukaj bi lahko rekli: „Zanj je hvale še premalo...“

Celoten spored je bil vzorno sestavljen. Imeli smo vtisi, da tvorijo vse pesmi zaočkroženo enoto. To je prava umetnost, napraviti iz 26 različnih narodnih pesmi organizirani sestav.

Najprej so bile na vrsti pesmi, ki pojejo o roži Mariji. V drugi skupini so bile zbrane koledniške pesmi. Tretjo skupino so tvorile pesmi, ki so imele naslov: Marija z nami ob žalostnih in veselih dneh. Iz teh pesmi smo spet spoznali, da se je naš narod držal za roko Matere v žalostnih, a tudi v veselih dneh. — V zadnji skupini narodnih pesmi o Mariji so bile pesmi pripovednega značaja. Te pesmi so bile najbolj zanimive. V pesmih: „Voda teče“ in „Teče, teče“ (Nadaljevanje na 8. strani)

Slovenci dosegli mandat

Volitve v deželni svet (deželni zbor) avtonomne dežele Furlanije — Julijske krajine so utrdile položaj Slovencev v Italiji. Lista „Slovenske skupnosti“ je dobila z nad 10.000 glasovi svojega zastopnika v prvokrat izvoljeni deželni zbor.

S tem so naši rojaki v Italiji potrdili svoj zvestobo slovenstvu.

Politični teden

Po svetu . . .

KDO JE POVZROČIL KENNEDYJEVO SMRT?

Ne ravno majhno senzacijo je vzbudila knjiga „Kdo je umoril Kennedyja?“, ki jo je pred kratkim napisal v Parizu živeči ameriški pisatelj Thomas G. Buchanan. (Angleški naslov knjige se glasi „Who killed Kennedy?“).

V njej zastopa avtor mnenje, pridobljeno po skrbni raziskavi in na podlagi dokaznih sredstev, da je pokojni predsednik Kennedy postal žrtev neke zarote skrajnih desničarjev; pri tem sta umora Kennedyja obdolžna Lee Harvey Oswald in morilec tega Jack Ruby igrala le majhno stransko vlogo. Buchanan trdi, da je bilo v omenjeni zarotniški skupini najmanj sedem oseb; njihov vodja je bil bajé neki „Mr. X“. Ti ljudje najbrž pripadajo velekapitalističnim desničarskim krogom, ki so bili nejevoljni nad bolj širokogrudno Kennedyjevo politiko in so se bali, da ne bi bili njihovi interesi prikrajšani oziroma oškodovani.

Knjiga je konec preteklega tedna izšla v osmih državah, ne pa še v ZDA, kjer bo izšla šele po objavi poročila Warrenove komisije, ki preiskuje vzroke in okolnosti Kennedyjeve smrti.

TEKMA PEKING — MOSKVA V NOVI FAZI

Ze dalje časa svet opazuje, kako se i Sovjetska zveza i komunistična Kitajska (Peking) borita za pridobitev večjega vpliva v različnih državah — posebno novo nastalih — Azije in Afrike.

V zadnjih mesecih je ta tekma posebno očitna v Afriki. Konec lanskega in v začetku letošnjega leta se je pekinški min. predsednik Ču En-lai mudil na večtedenskem uradnem obisku v različnih državah srednje in severne Afrike — po predhodnih dobro organiziranih podtalnih pripravah. V svojih „ognjevitih“ nagovorih je kitajski komunistični agent vsepovsod podarjal potrebo medsebojne povezanosti barvnopolnih narodov in važnost „skupne borbe proti kolonializmu in imperializmu“. Seveda so skoraj vsepovsod precej vneto odobraval njegove nastope.

V zadnjem času pa izgleda, da hočejo vlogo „duhovnega“ vodstva Afrike prevzeti Sovjeti. Prejšnji teden je bil alžirski državni predsednik Ben Bella na uradnem obisku v Sovjetski zvezi, kjer je iz rok min. predsednika Hruščeva prejel najvišje sovjetsko odlikovanje. V poslovnem govoru je Ben Bella slovesno izjavil, da bo Alžir vedno(?) stal na strani Sovjetske zveze (vključno znanemu dejstvu, da je še pred nedavnim doma preganjan in dal zapirati alžirski komuniste, čeravno je Moskva izdatno v ojaško podpirala Ben Bello v alžirski osvobodilni borbi). Ben Bella je v Moskvi dobil sedaj zagotovilo ponovne večje sovjetske gospodarske pomoči. (Koliko bo ta uresničena od besed v dejanja, je seveda drugo vprašanje.)

Drugo dejanje tega preobrata za dosego večjega vpliva v Afriki pa se odvija te dni v Egiptu, kamor je konec tedna prispel na večdnevni uradni obisk sovjetski min. predsednik Hruščev, ki je bil sprejet z velikimi častmi in navdušenjem. To je njegov prvi obisk na črnem kontinentu, medtem ko je bil po azijskih državah že večkrat na obisku.

Hruščevov poset Afrike je vzbudil precejšen odmev po svetu, posebno pozorni pa so nanj v Pekingu, kjer je predsednik Ču En-lai šele pred kratkim poročal o svojem „uspešnem“ propagandnem potovanju po Afriki. Ta vtis pa so verjetno nekoliko zatemnili ti zadnji sovjetski uspehi na tem kontinentu — posebno še zato, ker so, kot izgleda, pridobili na svojo stran predsednika Ben Bella in Nasserja: dve točasno najmočnejši afriški politični osebnosti.

Kot znano, tudi sovjetski komunisti uporabljajo ista gesla poti „kolonializmu in imperializmu“ kot kitajski. V resnici pa sta i Moskva i Peking — v nasprotju z njuni besedami — prava zastopnika kolonialistične in imperialistične politike, proti kateri pa se borita, kot pravita, in katero je Zapad tako rekoč že popolnoma opustil. Kitajske mikavne propagandne besede o nujnosti tesne povezave temnopolnih narodov med seboj skušajo Sovjeti razvrednotiti s ponujanjem gospodarske in tehnične pomoči, katere sicer ne morejo nuditi v takšni meri kot Zapad (kar skušajo umetno

nadomestiti s tem večjo propagando), vendar pa vsekakor v večji kot pa Kitajska.

Vse to medsebojno tekmovanje Moskve in Pekinga pa naj bi bilo zapadnim silam v resen opomin, naj nikar le brezdelno opazujejo to tekmo, temveč naj pokažejo več zanimanja za te novo nastale afriške države, ki so šele v razvoju.

NETOČNOSTI O POLOZAJU V JUŽNEM VIETNAMU

Pred meseci so vzdignila v svetovni javnosti precej prahu poročila o nasilstvih, ki so se baje dogajala pod režimom sedaj že umrlega min. predsednika Ngo Dinh Diema. Te obdolžitve je izneslo 16 držav pred Združenimi narodi. Z ozirom na to je bila postavljena posebna komisija in poslana v Južni Vietnam, da ugotovi, v koliko odgovarjajo omenjene obdolžitve resnici.

Te dni je bilo objavljeno njeno poročilo. V njem je med drugim rečeno, da so člani komisije ugotovili, da je bila n. pr. „obdolžitev masovnega preganjanja budistične vere umazana lažna propaganda“. Tudi za mnogo drugih obdolžitev je bilo ugotovljeno, da so neresnične. Kot priče so bili sedaj zaslišani celo nekateri budistični voditelji, o katerih je bilo lažnivo poročano, da so bili za časa Diemovega režima ubiti. Budistične menihe so z neresničnimi vestmi o „strašnem preganjanju“ njihove vere nagovarjali k samomoru z zažigom samega sebe in jim hkrati obljubljali za to sredstva (droge), ki jih bodo napravila za bolečine neobčutljive.

PONOVA POGAJANJA O JUŽNI TIROLSKI

Iz avstrijsko-italijanskih diplomatskih krogov je te dni prišla vest, da se bosta oba zunanja ministra, dr. Kreisky in Saragat, sestala še v maju in to z ozirom na dejstvo, ker je medtem tako zvana „komisija 19-tih članov“, ki je imela za nalogo proučevanje rešitve južnotirolskega vprašanja, dosegla skoraj enotno stališče. Zdi se verjetno, da bo italijanska vlada to dokončno poročilo komisije v glavnem sprejela.

Pri zadnjem podobnem sestanku med dr. Kreiskym in takratnim italijanskim zun. ministrom Piccionijem je bilo namreč določeno, da naj pride do nove konference obeh zunanjih ministrov po sestavi zaključnega poročila omenjene komisije — in ta trenutek je sedaj prišel.

Iz zanesljivih virov poročajo, da tudi Južni Tirolici gledajo z večjim zaupanjem v nameravani sestanek, ker predstavljajo končni dosežki oziroma sklepi in predlogi omenjene komisije za južnotirolsko narodnostno skupino bistven napredek. To je prejšnji teden poudaril v Gradcu tudi južnotirolski deželni glavar dr. Magnago, ki je bil tudi sam član komisije 19-tih.

BERLINSKI BINKOŠTNI OBISKI

V zadnjih tednih so bila ponovna pogajanja med zastopniki zahodnoberlinskega

senata in vzhodnonemških oblasti glede izdaje obmejnih propustnic za Zahodnoberlincane zaradi obiska svojcev v vzhodnem delu mesta za binkoštno praznike. Vzhodnonemške oblasti so ponovno vztrajale pri predlogu, naj veljajo za to iste določbe kot za Božič 1963; zahodnoberlinski predstavniki pa so predlagali drug način rešitve tega vprašanja, ker bi v smislu za Božič veljavni določb Vzhodna Nemčija rada po ovinkih dosegla čim večji vpliv in priznanje njene državnopravnosti, kar pa bonnska vlada hoče na vsak način preprečiti. — Na podoben način kot sedaj so pogajanja potekla tudi za velikonočne obiske; kot tedaj tudi tokrat ni prišlo do nikakega pozitivnega sklepa in so se pogajanja ponovno razbila.

NA CIPRU TUDI GOSPODARSKA KRIZA

Ni dovolj, da na otoku Cipru vlada že dolgo politična kriza, medsebojni spopadi in nesoglasja. To žalostno stanje povzroča namreč nehoté še drugo, nič manjšo krizo — gospodarska katastrofa in lakota. Kajti samo ob sebi razumljivo prebivalci otoka že več mesecev skoraj nič ne delajo, temveč se le drug proti drugemu bojujejo. To na žalost tudi ostalemu svetu povzroča precejšnje materialne stroške.

Tako je morala tudi Avstrija prispevati za mirovno akcijo Združenih narodov na Cipru policijsko in sanitetno edinico ter 40.000 dolarjev (dober milijon šilingov), druge države pa precej več, da bi na ta način zaustavili razširitev teh bojov, iz katerih bi se lahko razvila nova svetovna vojna. Vendar pa vključ navzočnosti policijskih edinic Združenih narodov ni nastopilo zaželeno pomirjenje, temveč so se boji nadaljevali in celo stopnjevali, kajti edince ZN niso imele pooblastila, da se smejo vmešavati v medsebojne borbe ciprskih Grkov in Turkov in so morale stati ob strani kot pasivni opazovalci. To stanje se je izpremenilo šele pred tednom, ko so Grki začeli Turke še huje napadati in so edince ZN dobile povelje, da aktivno posežejo v to borbo in ustavijo nadaljnje prelivanje krvi, kar se jim je v precejšnji meri posrečilo.

Ves čas pa na drugi strani potekajo tudi diplomatska pogajanja za miroljubno rešitev ciprske krize. Politiki nekaterih držav posredovalk (med njimi deloma tudi ZDA) zastopajo mnenje, naj bi ciprsko krizo rešili na ta način, da bi izselili pod določenimi pogoji turško manjšino z otoka v Turčijo. Proti temu so odločno nastopili ciprski Turki kot tudi turška vlada v Ankarji: eden i drugi je mnenja, da bi bila dosežena najpovoljnější rešitev na ta način, da bi otok razdelili na dva dela — za eno in za drugo narodnostno skupino posebej. Ta način rešitve krize so Turki že od vsega početka predlagali; poleg tega hočejo, naj bi o njej in o napadalnosti ciprskih Grkov razpravljala tudi obrambna zveza NATO-držav. Grki pa so odločno proti temu, da bi se v to kakor koli vmešavala NATO in vztrajajo pri tem, da so za to pristojni edincje Združeni narodi.

. . . in pri nas v Avstriji

AVSTRIJA IN EGS (EWG)

Prejšnji teden je italijanska vlada pozvala ostalih pet držav Evropske gospodarske skupnosti (EWG), da bi bil končno vendar že čas, da točno definirajo in izdelajo statute glede sprejema novih članov v to organizacijo oziroma glede asociacije (pridružitve) nekaterih držav k EGS.

V predmetnem pozivu italijanska vlada navaja kot razlog, da nekatere države (med temi je po vsej verjetnosti mišljena tudi Avstrija) nimajo ustrezajočih pogojev za dosego asociacije v EGS. Ker je to prvi korak na poti k polnemu članstvu v EGS, je izključena asociacija onih držav, katerih mednarodni položaj oz. pogodbe ne dopuščajo vstop v Evropsko gospodarsko skupnost zaradi njenega deloma političnega značaja.

PONOVA ZVIŠANJE PLAČ JAVNIH NAMEŠČENCEV

Kot znano, so lansko leto javni nameščenci po vztrajnih pogajanjih s finančnim ministrom dosegli 9-odstotno zvišanje plač. Letos so bila že dalj časa v teku pogajanja za ponovno povišanje. V petek je bila zaključna konferenca v uradu zveznega kanclerja, na kateri so se pogodili, da dobijo državni nameščenci od 1. avgusta t. l. 4-od-

SLOVENC

doma in po svetu

Imenovanja v liturgični odbor

V medškofijski liturgični odbor so bili za zastopnike ljublj. nadškofije imenovani: dr. Stanko Lenič, generalni vikar; dr. Janez Oražem, rektor semenišča, in dr. Marijan Smolik, prefekt v semenišču zdaj v Parizu na študiju. Za tržaško-koprsko administracijo pa so bili imenovani č. g. Štefan Strle iz Podgrada, Franče Koritnik iz Lazareta in Svetko Gregorič iz Studenega ter Bojan Ravbar iz Koprja.

Letošnji novomašniki

Letos ima goriška administratura sedem novomašnikov. Posvečeni žele biti na Sveti Gori pri Gorici, dne 28. junija. V Ljubljani pa bo posvečenih za nadškofijo tudi sedem novomašnikov.

Duhovne vaje za duhovnike

Poleti 1964 bodo duhovne vaje za duhovnike:

a) na Sveti Trojici v Slovenskih goricah: 1. tečaj od 24. do 27. avgusta. Prijave pošljite na naslov: Predstojništvo frančiškanskega samostana Sv. Gora, Skalniška 20, p. Nova Gorica, p. p. 12. V primeru, da se jih bo dovolj priglasilo, bo še 4. tečaj od 14. do 17. septembra. Za ta tečaj se je treba prijaviti do 15. avgusta.

b) pri sveti Trojici v Slovenskih goricah: 1. tečaj od 6. — do 9. julija, 2. tečaj od 27. do 30. julija, 3. tečaj od 3. do 6. avgusta, 4. tečaj od 27. do 30. avgusta. Vsak tečaj se začne v ponedeljek zvečer ob 18. uri in konča v četrtek zvečer. Prijaviti se je treba vsaj 14 dni prej škofijskemu ordinariatu v Mariboru. Zadnji tečaj je navadno preveč zaseden, zato se prijavit za prejšnje tečaje;

c) v Ljubljani zaradi nujnih popravil ni predviden letos noben tečaj.

Marija Bitenčeva je pela v Gradcu in Trstu

Mlada altistka Marija Bitenc iz Ljubljane je z uspehom pela v mesecu aprilu v tržaškem in graškem radiu. Njen spored je obsegal pesmi jugoslovanskih komponistov.

Prav nastopi v radiu so jo privedli že daleč po svetu: London, Pariz, Toulouse (izg. tuluz) Dunaj, Gradec, Rim, Trst, Maribor, Skopje. Skoraj vedno je pela jugoslovanske pesmi raznih avtorjev od starejših do najnovejših.

Marijo Bitenčevo zanima tako koncertna kot operna kariera. Na vprašanje o operah, v katerih bi rada pela, navede „Trubadurja“, „Samsona in Dalila“, „Giocondo“... In „Carmen?“ Seveda, tudi, toda morala bi biti že zelo zrela.

Dr. Stanko Lenič — generalni vikar

Za generalnega vikarja ljubljanske nadškofije je bil imenovan dr. Stanko Lenič, župnijski upravitelj v Sodražici, nekdanji tajnik škofa dr. Rožmanova. Službo nastopi konec maja.

Koncertna turneja Slovenskega okteta

Znani Slovenski oktet iz Ljubljane je imel v aprilu izredno lepo uspel koncert v Operi Regio v Parmi. Prireditelj je bila v okviru slovesne proglavitve bratstva med Ljubljano in Parmo (Italija). Koncert, ki so se ga v tej znameniti operni hiši udeležili vsi najvišji predstavniki Parme in Ljubljane in številno glasbeno razvajeno občinstvo s tradicijo Verdija iz sosednjega rojstnega Busseta, so pozdravili strokovni kritiki z najvišjimi ocenami.

Potem je imel ansambel koncerte na več krajih po Sloveniji in Srbiji. Razen tega je bil oktet povabljen na Dunaj, da nastopi s posebnim koncertom jugoslovanske narodne pesmi v veliki dvorani Konzerthausa, 14. maja. V začetku avgusta letos pa da nastopi s koncertom pretežno klasične glasbe v okviru tako imenovanih „Palais-Konzerte“. V praksi dunajskega koncertnega življenja je izjemna, da neki tuji ansambel gostuje zaporedoma v dveh sezonah.

deželni glavar Ferdinand Wedenig je že prekoračil starostno dobo za možnost ponovnega kandidiranja, kot to določajo pravila stranke. Ako naj nekdo ponovno pride na kandidatno listo po 65. letu starosti, mora to odobriti Deželni strankin svet.

Za ta vabljeni stol deželnega glavarja pa je več tihih kandidatov — posebno sedanji deželni podglavar Sima (katerega priljubljenost pa je v zadnjih mesecih precej splahnela) je večkrat imenovan v tej zvezi. Zato je deželno vodstvo stranke mnenja, da naj bi glavni koroški strankin odbor odobril ponovno kandidacijo Ferd. Wedeniga za deželnozbornske volitve, ki bodo mogoče že letošnjo jesen namesto spomladi 1. 1965. Do zaključka službene dobe ponovne izvolitve pa so mnenja, da se bodo duhovi že bolj razčistili in bo lažja izbira. Bomo videli!

ZAMENJAVA V VODSTVU KOROŠKIH SOCIALISTOV

V koroški socialistični stranki tudi ni vse tako enotno, kot bi kdo mislil na prvi pogled oz. kot se večkrat zatrjuje. Sedanji

ŠTIRJE SLOVENSKE SKAVTI PRIPOVEDUJEJO:

BILI SMO V

Rimu

V Domitilinih katakombah je bilo prav zares ugodno za tako veliko skupino, kot je bila naša za „obhajanje svetih skrivnosti“, kot nekoč prvi kristjani. Po sv. maši nas je pater v mislih prestavil v tiste čase in nas nato povedel po temnih hodnikih, kjer so bili grobovi kristjanov. Značilno je, da so imeli na grobovih znake, ki so govorili o živi veri v vstajenje mrtvih.

Ko smo si nakupili spominčke in karte, da bi nam ne tako hitro splahnelo vse iz spomina, smo se odpeljali domov k zajtrku. Po zajtrku pa smo si še ogledali baziliko sv. Pavla. Ta bazilika je veličastna stavba. Pred baziliko je velik kip sv. Pavla, apostola narodov. Bazilika ima veliko mozaikov. Pod stropom ob robu so vse slike papežev, ki so do sedaj vladali. Praznih mest je še 11. In ko bodo vsi prostori poslikani, pravijo, da bo takrat konec sveta. Pa to je le bajka. Potem bodo že našli kako prazno mesto za nove papeže.

No, in od tu hitro v Vatikan. Danes je avdiencia v baziliki sv. Petra, na katero imamo tudi mi dostop. Ko smo se uvrstili, smo spet šli v stropu združeni v baziliko. Ko smo prišli pred oltar, je bilo že polno ljudi. Pravili so, da jih je bilo 30 tisoč. Malo smo še čakali. Na zvočnik je povabil, naj zapojemo „Credo“ vero za poskušnjo, ker jo bomo peli pri avdienci. Vsi smo krepko prišli.

Kmalu nato smo zašlišali ploskanje. Sv. oče se bliža. Začeli smo stegovati vratove, se ozirati v smer in kmalu smo zagledali belo postavo sedečo na stolu, ki so ga nesli Švicarji. Veselo se nam je smejal in nam mahal z rokami v pozdrav. Nato se je ustavil pred oltarjem sredi bazilike nad grobom sv. Petra. Stopil je na določen prostor pred mikrofonom in začel pozdravljati skupine.

Najprej je prišla na vrsto italijanska skupina. Vse je lepo pozdravil zlasti neko skupino iz Milana. Govoril je, da, ko obiskujejo svete in znamenite kraje mesta Rima, naj se preveč ne raztresejo, ampak naj gledajo in dojamajo veličino žrtev, dejanj in prizadevanja ljudi, zaradi katerih so te spomenike postavili. Zlasti naj se pri velikonočni liturgiji približajo tpečemu in veličastno vstalemu Odrašeniku. To misel je povedal vsaki narodni skupini. Prišli so na vrsto Francozi, Angleži, Portugalci, Nemci, Avstrijci in Španci. Vse skupine so odgovorile z veselimi ploskanjem. Ko smo zapeli „Credo“, nam je podelil apostolski blagoslov. Vsa množica ljudi je veselo vzklikala in ploskala. Potem so papeža odnesli po isti poti nazaj, mi pa smo začeli odhajati iz bazilike. Dogodek bo ostal nepozaben, ko smo prvič videli papeža od blizu — iz oči v oči — in prejeli od njega blagoslov. Zasedli smo vozila in hiteli „domov“, kjer nas je čakalo okrepčilo.

V popoldanskih urah smo se odpeljali v Castel Gandolfo. To je kraj izven Rima ob Albanskem jezeru. Tu sem pride sv. oče vsako leto na oddih v poletnih mesecih, ko je vročina v mestu neznošna. Kraj je lep. Na gradu je tudi papeška zvezdarna. Nekaterim se je posrečilo priti noter, da so si ogledali stroje in izsledke zvezdarne. Vse je zelo zanimivo. Gospod, ki nam je kazal, je pripovedoval, da je nekoč prišel pokojni papež Janez XXIII. tudi v zvezdarno, ko je tu preživljal svoj dopust.

V četrtek smo obiskali baziliko S. Maria Maggiore. (izg. santa maria madžore). Bazilika je polna raznih umetnosti — strop je raven — iz kaset veproločen. Zlato za strop je baje prinesel Krištof Kolumb iz Amerike.

V bližini je cerkev sv. Praxede. Tam smo videli steber, na katerem je bil bičan Jezus. V cerkvi S. Petri in Vincoli smo videli verige, v katere je bil sv. Peter vklečen v ječi. Vodnik je omenil, da je bilo več delov verige in da so se ti deli spet speli. Tukaj je tudi edinstvena umetnina, kip Mojzesa, ki ga je izklesal Michelangelo. Pravijo, da, ko je stal pred dovršenim kipom in mu gledal v obraz, ga je udaril s kladivom in rekel: „Parla = govori!“ — Umetnik je vzel tisti dogodek iz sv. Pisma, ko se je vrnil s tablam desetih zapovedi z gore Sinaj in je njegov obraz ves zažarel od moči božje. To prikazujeta dva rogova na čelu.

Videli smo sv. stopnice, po katerih je baje stopal Jezus, ko je stopal k Pilatu. Stopnice so prinesli iz Jeruzalema. Po njih so kleče hodili ljudje in na vsaki stopnici molili posebno molitev. Nekateri so stopnice celo poljubljali.

Obiskali smo tudi baziliko sv. Klemenca. Tu je grob sv. Cirila. Cerkevna opravila opravljajo tu po vzhodnem obredu.

Zvečer smo bili pri sv. maši v jezuitski cerkvi Al Gesu. Cerkev je bila nabito polna, kljub temu, da je zelo velika. Liturgijo so opravljali v latinskem jeziku. Peli pa so tudi v italijanskem in nemškem jeziku. Peli so bogoslovci iz Germanika.

Zelo utrujeni od dnevnega napora smo hitro povečerali in šli spat.

Na veliki petek smo krenili iz mesta. Pot nas je vodila v Nettuno, kjer počiva truplo sv. Marije Goretti.

Komaj smo prišli nekaj km iz mesta, smo zagledali trope ovac, ki so se pasle na nepreglednih travnikih. Vmes so bili nasadi cvetočih breskev in novi oljčni nasadi. Tu di vinogradov je bilo veliko. Prav slikovito je bilo videti vodnjake na veter. Videli smo velika kolesa kakih 10 m nad zemljo. Veter goni ta kolesa in po neki konstrukciji črpajo vodo v rezervarje, ki so tam pripravljene. Kmalu smo prišli na obalo Sredozemskega morja. Tu so same vile in hoteli, palmovi drevedori in pinjevi gozdovi. Prelep kraj je to. Škoda, da je deževalo. Od morja sem je vlekel moker veter in morje je nemirno pljuskalo ob obalo.

Nettuno je majhno mestece ob morju. V cerkvi smo stopali v stransko kapelo h grobu Marije Goretti, junakinje svete čistosti. Ob strani sta molila dva ministranta. Gotovo je bila sv. ura pred Najsvetejšim na Veliki petek. Šli smo okoli oltarja in videli

550-letnica zadnjega ustoličenja vojvode

V ARGENTINI

Slovenci, ki so naseljeni v Argentini, na južni polobli naše zemlje, so imeli letos že deveto osrednjo prireditev, ki ji pravijo „Slovenski dan“. Kot poroča njihov tednik „Svobodna Slovenija“, se je letošnja proslava razvijala pod geslom „Gor čez izaro...“ Vsem rojakom, razkropljenim po širni argentinski državi, so hoteli ob 550-letnici zadnjega ustoličenja na Gosposvet-skem polju, obuditi spomin na davno slovensko politično dejavnost pod lastnimi knezi, ki jih je izbiral narod na svojih skupščinah, „večah“. Prav slavnostni obred ustoličenja koroškega kneza na knežjem kamnu, ki velja v zgodovinskih knjigah Evrope kot primer stare kmetske demokracije, je zelo poučljiv in primeren za to, da se zavemo svojih pravic, da postanemo ponosni na svoj rod in da se učimo demokratsko živeti. Zgodovinar Silvij Enej, poznejši papež Pij II. Piccolomini, je zapisal o tem obredu ustoličenja, da je „edinstven v zgodovini evropskih narodov, da mu ga ni para“. Ko danes nekateri govore o „ljudski demokraciji“, ta obred kaže, v čem je prava demokracija.

Na tem 9. Slovenskem dnevu v nedeljo, 12. aprila, so peli združeni slovenski pevski zbori iz okolice Velikega Buenos Airesa pod vodstvom V. Klemenčiča. Na sporedu je bil govor predsednika osrednjega slovenskega društva „Zedinjena Slovenija“ Božidarja Finka. Nato so pod režijo Ivana Ovna rojaki iz San Justa pokazali zbrani množici ves obred ustoličenja, ta zgodovinski državniški akt starih Slovencev, ob sodelovanju velikega števila narodnih noš in občinstva. Na koncu so počastili Gorenjci novoustoličenega kneza s svojim narodnim plesom.

Tako je naše rojake v Argentini, ki se že sicer zelo zanimajo za vse, kar se dogaja pri nas, bela nedelja spet zblížala z nami, ko so doživljale množice naših izseljencev obred ustoličenja in v duhu mislile na starodavni knežji kamen, ki je spravljen v veži deželnega muzeja v Celovcu.

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH

19. marca je v tednu 550-letnice ustoličenja Ernesta Železnega za slovenskega koroškega vojvodo na Gosposvetškem polju objavil dnevnik „Ameriška domovina“, ki izhaja v mestu Clevelandu v Združenih državah, dolg članek v spomin te obletnice.

V članku je omenjeno, kako so se slovenski knezi za časa kralja Sama, ki je zavlada na Češkem in Moravskem, pridružili tej veliki slovanski državi. Ko je ta zveza razpadla, so spet sami vladali. Omenja kneza Boruta, ki se je zvezal z Bavarci, da se je l. 743 ubranilo naše ljudstvo Avarov. Omenja kneza Gorazda in pozneje Hotimira, ki sta postala kristjana. Razprav-

svetnico ležati pod oltarno mizo. Na obrazu je imela voščeno masko.

Takoj ob cerkvi je obala. Valovi so jezno butali ob kamenje na bregu. Mi pa smo veselo skakali čez kamenje in kadar nas je poškeropila peneca voda, smo bili veseli. Nekateri so se sezuli in bosí tekali po vodi ob obali. Fotografiji pa so iskali primerne posnetke za svoje škatlice.

Ker je začelo deževati, smo se umaknili v svoje nomadske „hiše“, avtobuse. Kmalu smo odrdrali ob obali proti rimskemu pristanišču in kopališču Ostiji. — Obala ni bila prijazna. Tu in tam je bila kaka hiša, včasih tudi več skupaj, drugod pa je raslo prilitkavo grmičevje. Tu se najbrž pasejo ovece pozneje, ko bolj ozeleni. Kmalu smo bili v Ostiji. Tu je bilo vse drugače. Lepe vile, prostori za kopanje, hoteli in vse druge udobnosti. Iz Rima vodi široka avtocesta, na obeh straneh pa zelen gozd pinij in borovcev; krasen park in precej velik. Kakih pet km se je vlekel ob cesti. Sem prihajajo Rimljani v vročih mesecih, da se ohladijo.

Popoldan smo obiskali Pantheon in nekatere druge znamenitosti. Dež nam je nagajal in zato smo se umaknili v cerkev Anima, kjer je služba božja za nemško prebivalstvo v Rimu. Obredi velikega petka so bili vsi v nemškem jeziku.

Skavti smo stali ali sedeli v prezbiteriju na častnem mestu. Malo dolgi so bili obredi, pa ker je bil ravno veliki petek, smo radi doprinesli nemajhno žrtev. Veliko je bilo gibanja: „Vstanite, pokleknite“. Tako, da smo laže vzdržali. Po končanih obredih smo zasedli avtobuse in poizkušali priti naprej.

(Dalje prihodnjič)

Kratke kulturne vesti

● V svojem stanovanju v Unquillu v pokrajini Cordoba je umrl znani argentinski slikar Lino Enea Spilimbergo. Imel je 71 let in pred kratkim je bil v Evropi, kjer je bil zelo poznan. Ze nekaj let je živel kakor kak puščavnik.

● Pred smrtjo je Brendan Behan (izg. Brendan Bihn) irski dramatik še dovršil dve dejanji svojega zadnjega gledališkega dela „Richardova lesena noga“ = Richard's Cork Leg (izg. Ričards cork leg). Avtorske pravice sta si zagotovila „New York Theatre Guild“ in londonski impresarij Oscar Levenstein.

● Ob prisotnosti akademika Julesa Romainsa kot predsednika žirije se je začel mednarodni festival univerzitetnih gledališč. Letošnjega festivala se udeležujejo diletantske dramske skupine univerz iz Avstrije, Kanade, Češkoslovaške, Francije, Zahodne Nemčije, Velike Britanije, Italije, Poljske, Švedske, Izraela, Jugoslavije in drugih držav. V ocenjevalni komisiji sta tudi Eugene Jonesco in direktor Gledališča narodov Julien.

● V Sirakuzah so se pričele proslave na čast Arhimeda, ki je bil doma v Sirakuzah. V gledališču je bila slovesnost, katere se je poleg predstavnikov oblasti udeležilo čez sto profesorjev s 47 univerz z vsega sveta.

● Angleški pisatelj Somerset Maugham je s svojim tajnikom Alanom Sarlom prispejal v Benetke. Romanopisec je 25. januarja dopolnil 90 let. Prispel je iz St. Jean-Cap-Ferrat, kjer sedaj živi, in je potoval z „rolls-royce“. (Seveda ni vozil on, temveč šofer). Maugham je zasedel običajno stanovanje, obrnjeno na Veliki kanal, v nekem hotelu, kamor prihaja že deset let na počitnice.

● „Lucio Silla“, opera, ki jo je skomponiral Mozart pri 17 letih, bo uprizorjena v italijansčini na prihodnjem salzburškem festivalu. To je sponočil ravnatelj salzburškega festivala prof. Bernhard Pamgarter na neki tiskovni konferenci.

● Na osnovi referata Brazilca J. A. Riosa je mednarodna komisija osemnajstih izvedencev pri UNESCO razpravljala o načrtu velike kampanje, ki bi postopoma popolnoma odpravila analfabetizem po vsem svetu. Odbor predlaga najprej poskusno kampanjo, ki bi trajala tri leta in ki bi se izvajala v določenem številu držav (6 do 8). Boj proti analfabetizmu, poudarja odbor, ne sme biti sam sebi namen, temveč mora biti bolj kot v preteklosti vezan na stalno vzgojo odraslih in zlasti na poklicno in tehnično izobrazbo.

O sončnih očalih se le redko pogovarjamo

Ali so sončna očala zares koristna? Temna očala so prišla v modo šele po drugi svetovni vojni. Postala so tako vsakdanja stvar, da ne vzbujajo pozornosti in da jih skoraj ne moremo pogrešati. Če se nam razbijejo ali jih izgubimo, kupimo pač druge, kot zračnico za kolo, pasek za uro ali podobno.

In vendar zadnje čase v nekaterih evropskih državah precej razpravljajo tudi o sončnih očalih.

Kaj pravi okulisti?

V precep so jih vzeli okulisti — zdravniki za očesne bolezni. Rjava, zelena, vijoličasta, modra in kdove še kakšna očala namreč izdelujejo marsikje po zelo preprostem tehnološkem postopku ter jih tudi temu primerno poceni prodajajo. Zdravniki pa menijo, da so taká očala lahko škodljiva za oči. Zato sodijo, da bi bilo treba tako preprosto proizvodnjo prepovedati ter tudi omejiti prodajo očal na specializirane optične prodajalne. Sončna očala naj bi izdelovali prav tako skrbno kot očala z dioptrijo.

Ob tem se nehoté vprašamo: kako to, da so postala sončna očala tako popularna? Vedeti moramo namreč, da so še pred dobrimi dvajsetimi leti nosili sončna očala le v hudi pripeki na plaži ali na bleščečem snegu v gorah. Med drugo svetovno vojno pa so ljudje nenadoma začeli na veliko kupovati sončna očala, tako da proizvajalci niso bili kos povpraševanju.

So res sončna očala koristna?

Odkod nenadoma tako navdušenje? So morda sončna očala tako zelo koristna za oči? Znanstveniki in specialisti pravijo, da so, toda le v takih primerih, ko so jih uporabljali že prej, to se pravi, kadar so sončni žarki izredno bleščeči. Specialisti v ameriški vojski so se z vso resnostjo lotili raziskav med vojaki, a naposled so prišli do

zelo skromnega zaključka: vojaki, ki so podnevi nosili sončna očala, so se ponoči dobro obnesli na protiletalskih opazovalnicah. Toda navadni ljudje ponoči večinoma spijo, vsekakor pa ne oprezajo za letali; zanje torej sončna očala ne pomenijo bistvene koristi.

Skrivnost sončnih očal

Nekateri so sodili, da gre le za modni krik; a modni krik se sčasoma poleže, očala pa nosimo še danes, pa še vedno več jih kupujemo. Našli so se celo taki, ki so trdili, da ljudje kupujejo sončna očala predvsem zato, ker jim z očali ni treba gledati „na pol miže“ ter se jim zato ne pojavijo gube na senecih.

Šele pred kratkim, ko so pričeli proučevati optične pojave na energetski osnovi, so našli kolikor toliko zadovoljiv odgovor. Ugotovili so namreč, da se ostrina vida menja glede na svetlobo v okolju. Preprosteje povedano, v mraku ne vidimo tako ostro kot pri polni svetlobi, prav tako pa tudi ne, kadar se nam močno blešči. Zato s sončnimi očali pri bleščeči svetlobi vidimo nekoliko bolje.

V tem je torej skrivnost sončnih očal. To razlago potrjuje tudi dejstvo, da nosi sončna očala veliko mladih ljudi, manj pa starejših. Oči mladega človeka so namreč mnogo bolj občutljive za intenzivnost svetlobe; dvajsetletnik ima n. pr. trikrat bolj občutljive oči kot petdesetletnik. Zato je razumljivo, da se mladim ljudem včasih blešči, medtem ko se starejši ljudje pri isti svetlobi normalno počutijo.

DOB

(Mežnarjeve Mojcke zadnja pot)

Tam pod lično dobovsko cerkvico svetega Boštjana stoji Mežnarjeva hiša, kjer je preživela svojih 77 življenjskih let gospodična Marija Randev, pd. Mežnarjeva Mojcka v Dobu. Kakor daleč nazaj sega človeški spomin, je ta hiša s posebno veliko požrtvovalnostjo opravljala mežnarske posle v dobovski podružniški cerkvici. Na 1. soboto, 2. majnika je tu pri Mežnarju v zgodnjih jutranjih urah zatisnila po dolgotrajni in mučni bolezni svoje trudne oči gdč. Marija Randev. Z njo je izgubila vas in vsa okolica izredno plemenito ženo, ki je skozi pol stoletja duhovno oblikovala vaško življenje in s svojim lepim, kristalno čistim značajem vodila celo vrsto mladih ljudi.

Rajna Mojcka ni imela posebne šolske izobrazbe, svoje znanje si je nabrala sama iz knjig in iz življenjskihkušenj. Imela pa je nekaj na sebi, kar jo je naredilo slehernemu človeku privlačno. Zlasti mladi ljudje so čutili, da ima Mojcka razumevanje zanje v vseh mogočih bojih in težavah. Pokojna Marija Randev ni samo lečila vse raznovrstne telesne bolezni z raznimi zdravilnimi zelišči in čaji, ona je imela posebno karismatično oko za duhovne težave mladih ljudi.

Mladina cele vasi se je pri Mežnarju zbirala in Mojcka je bila stroga in srčno dobra obenem. In ravno ta poteza je privlačno vplivala tudi na najbolj uporne mlade rogovileže, da so se podvrgli njenim opominom in vzpodbudnim besedam.

Sama globoko verna je skušala mladino, ki se je rada mudila v Mežnarjevi hiši, vedno tudi utrditi v verskih načelih in jo tako usposobiti za boje življenja. Koliko mladih ljudi se ima zahvaliti rajni Mojcki za ta ali drugi nasvet, za to ali drugo pobudo!

Ni čuda, da se je ob njenem grobu znašla cela vrsta ljudi, katere je Mojcka v teku njih mladega življenja bodrila in jih obvarovala pred marsikaterim padcem in življenjskim razočaranjem. Pa tudi zrele žene-matere so rade prihajale k Mojcki po nasvete in navodila. S svojo že pred nekaj leti umrlo sestro Julko je pokojna Mojcka uspešno dvigala duhovno raven svoje domače vasi. Sama polna ljubezni do presv. Rešnjega Telesa je to ljubezen znala posredovati tudi drugim, zlasti mladini.

Po poklicu je bila Mojcka šivilja. Koliko je prešivala tudi za dobovsko cerkev in vse to za „božji lon“.

Bog poznavatelj naših pred javnostjo skritih dejanj, Ti veš, kaj je Tvoja zvesta služabnica Marija Randev storila za cerkev, za mladino, za domačo vas in faro, Ti ji to po njenih resničnih zaslugah povrni z večnim življenjem!

V ponedeljek, dne 4. majnika, smo v spremstvu 8 duhovnikov položili pokojno Mežnarjevo Mojcko v Nonči vasi k zadnjemu počitku. Ker je bilo njeno življenje kot vzorne Marijine družbenice kot en sam nepretrgan maj, smo ji zapeli ob odprtem grobu v slovo njeno najljubšo pesem „Spet kliče nas venčani maj...“

Kot smo imeli nekoč študentje, bogoslovci, kaplani in tudi starejši duhovniki, posebno pa še naša mladina, v tvoji hiši, draga Mojcka, vedno odprto dom, tako nam kot velika božja prijateljica izprosi milost, da bomo pri Bogu našli naš skupni in neminljivi dom!

CELOVEC

Koroška univerzitetna zveza — ustanovljena

V navzočnosti deželnega glavarja Ferdinanda Wedeniga, predsednika deželnega zbora Tilliana, škofovega zastopnika, kanonika dr. Illwitzerja, superintendenta Glawischniga, namestnika deželnega glavarja Sime in ing. Truppeja in še mnogih drugih znanih osebnosti je bila v soboto, 9. maja, ustanovljena v Celovcu „Koroška univerzitetna zveza“, katere smoter je priprava za osnivanje univerze ali visoke šole na Koroškem.

Za načelnika društva je bil soglasno izvoljen predsednik deželnega sodišča dr. Pichler. Ta je ob zaključku pozval vse članke društva, naj ga v tej težki nalogi podprejo.

KOROŠKA DIJASKA ZVEZA

Ustoličenje koroških vojvod

Slovenci iz pradomovine na jug. Samova država. Karantanska kneževina. Do 8. stoletja Slovenci svojo kneževino. Povezava z Bavarci in Franki. Slovenci podložniki.

Ob začetku 6. stoletja so se južni Slovenci, med njimi sedanji Slovenci, začeli premikati iz svoje pradomovine proti jugu. Po komaj enem stoletju, v začetku 7. stoletja, so ustvarili Slovenci svojo državo, ki je segala na zahodu do zahodnega roba Lienške kotline, na severu pa preko Mure, ob spodnji Aniži (Enns), blizu mesta Enns. Ze tedaj pa so prežali od vseh strani na slovensko državo Obri, divje azijsko plemo, ki so vdrli za Slovenci v Panonsko nižavje, so ogrožali Slovence in njih državo, dokler jih niso docela porazili l. 626 Bizantinci. Na zahodu so živeli Bavarci, na jugu pa Langobardi. Langobardom se je celo posrečilo, da so zasedli med leti 623 in 626 Kanalsko dolino in dolino Ziljice za več kakor 100 let.

Mogočna Samova država

Slovenci so spoznali, da jim more rešiti samostojnost samo močna lastna država. Zato so se vsi razveselili ob veliki Samovi državi, ko so se zopet mogli uspešno boriti proti vsem svojim sovražnikom, kajti od 626 do 629 so Slovenci napadali Bavarcce pri Lienzu in jih premagali. Prav zaradi tega so se Bavarci obrnili na frankovskega kralja Dagoberta in ga prosili, naj jih reši pred slovanskimi napadi s tem, da si podvrže Slovence in Obre do bizantinske meje. Dagobert je l. 631 res poskusil uničiti Samovo državo. Langobardi in Alemeni so se kot njegovi zavezniki uspešno borili, a glavna frankovska vojska je bila pri Uhoštu (Wogatisburgu) na Češkem popolnoma premagana. Po Samovi smrti pa je Samova država razpadla.

Samostojna kneževina do 8. stoletja

Skoraj do 8. stoletja so imeli Slovenci v Karantaniji svojo kneževino. Po žalostnih slučajih pa so sčasoma zgubili Slovenci samostojnost, ker so se povezali z Bavarci in pozneje s Franki (772). S Franki je prišlo v deželo krščanstvo, kajti l. 760 je prišel Modest, ki je dal zgraditi cerkev pri Gospe Sveti, a vendar so Karantanci obdržali do leta 828 kneze slovenskega porekla. Šele tedaj je stopil na mesto dotedanega sloven-

REKA PRI ŠT. JAKOBU (Prireditve)

„Godbeno-pevska skupina Pavle Kernjak“ iz Št. Ija ob Dravi bo priredila na binkoštni ponedeljek, dne 18. maja 1964, ob pol osmi uri zvečer zabavno-družabni večer s plesom pri Antoniču na Reki pri Št. Jakobu v Rožu. Godbena skupina bo igrala za razvedrilo in ples. Vsi, ki ste navdušeni za prijetno domačo zabavo, ste prisrčno vabljeni.

SELE

(Dva pogreba na en dan)

V četrtek, 7. maja, je ugasnila luč življenja kar dvema faranoma. Matevž Mak, preužitkar na Ražarjevi kmetiji, je prejšnji dan še pridno gradil plot in je zvečer legel k počitku. Ta nočni počitek pa se mu je nepričakovano spremenil v večni počitek. Družina ga bo zelo pogrešala, ker je kljub 74 letom še mnogo pomagal in vodil delo.

Njegov zet Tomaž je namreč vsled nezgode z mopedom po tuji krivdi močno ohromel in je za delo nesposoben. Kljub težki poškodbi pa mu je razsodišče prisodilo le 40 % invalidnosti, vsled česar dobiva le malenkostno invalidno rento. Kako naj hčerka pokojnika sedaj z dvema nedoraslima otrokoma in delanezmožnim možem gospodariti?

Na zadnji poti je pokojnika v soboto spremila velika množica, posebno moških. Isti dan je v deželni bolnici po dolgem bolehanju vsled več težkih boleznih preminil tudi Jaka Kropivnik, pred leti hlapec pri Zgor. Jugu, sedaj invalidni rentnik, star še ne 53 let. Po prizadevanju njegove nekdanje gospodinje je bil isto soboto popoldne pokopan na domačem pokopališču. Naj oba počivata v miru!

skega kneza frankovski grof in namesto dotedanje uprave in družbe frankovska uprava in družba. Slovenci so postali tudi v socialnem oziru podložniki, ki so izgubili lastniško pravico do svojih posestev.

Vladar Karantanije se je imenoval knez

Zdi se, da je bila v 8. stoletju knežja oblast že načelno dedna v moški črti. Ta dednost je bila povezana še z drugim, demokracičnim elementom. Po smrti starega kneza je namreč odločal o novem knezu zbor Kosezov, ki je lahko kandidata odklonil. Karantanija je bila torej nekaka knežja republika. Zunanji vpliv pa je tudi pri Slovincih dovedel do tega, da so tu nastali razni sloji: nesvobodni, svobodni in Kosezi. Med nesvobodne so šteli vse tiste krščanske praprebivalce države, ki so bivali v Karantaniji že pred prihodom Slovencev, imenovali so jih Vlahe (to pomeni pastirje). Poseben položaj so zavzemali Kosezi, ki so tvorili nekako vmesno stopnjo med svobodnjaki in plemstvom. Pač pa je bil to stan, iz katerega bi se postopoma razvilo pravo plemstvo, če bi Karantanija ostala svobodna.

Sodnik dobi vrhovno sodno in upravno oblast. Ustoličenje kneza

Po knezovi smrti je dobil vrhovno sodno in upravno oblast v roke sodnik, ki so ga Kosezi izvolili iz svoje srede. Ta sodnik je sklical zbor Kosezov in jih vprašal, če se jim zdi ta, ki je določen za kneza, primeren za vladarja. Če je temu večina pritrdila, so ga slovesno ustoličili na Gosposvetem polju. Novega vladarja so oblekli v sivo kmečko obleko, ga posadili na konja in ga peljali h knežjemu kamnu pri Krnskem gradu. Medtem ko so ga peljali trikrat okoli tega kamna, je pelo okrog stoječe ljudstvo zahvalne obredne pesmi v slovenščini. Ta stara oblika obreda se je ohranila v švabskem zrcalu, nemški pravni knjigi iz poznega srednjega veka. Pod nemškim in krščanskim vplivom se je obred pozneje precej spremenil. Pa tudi v tej, mlajši obliki, je ostala slovenščina obredni jezik, koseški zbor in koseškega sodnika pa je zamenjal Kosez iz rodbine vojvodskega kmeta iz Blažnje vasi (Blasendorf) pri Celovcu. Ta čas je bila v njegovi rodbini dedna še vsaj pred ustoličenjem leta 1386.

Prva oblika ustoličenja, tega edinstvenega obreda v vsej Evropi je brez dvoma doma v slovenski Karantanski državi. Bistvo obreda je očitno to, da Kosezi kot najvišja plast slovenske družbe izročijo novemu vladarju oblast. Nastati je mogla samo v času, ko je bila Karantanija slovenska in ko so bili Kosezi njen najvišji družbeni sloj. Od karolinške dobe dalje so odločali v deželi nemški plemiči, zato ta obred ni mogel nastati kasneje. Tudi zgodovinski viri ga omenjajo prvič že sredi 8. stoletja,

1955 — važna letnica za koroške Slovence

Predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev g. dr. Valentin Inzko je na prošnjo članov političnega krožka KDZ utemeljil v okviru predavanja važnost leta 1955, ki je položaju koroških Slovencev nakazalo nove smeri.

15. maja 1955 je bila sklenjena državna pogodba. Z njo je nastopila nova doba za manjšine v Avstriji. Država je v členu 7. zagotovila vsem avstrijskim manjšinam gotove pravice, in sicer na področju šolstva, kulturnih organizacij, uradnega jezika in kar se tiče krajevnih imen. Slovenska manjšina je nato v posebni spomenici obrazložila, kako naj bi se njene uzakonjene pravice izvedle.

Na področju šolstva je zagovarjala obvezno dvojezično šolstvo, kot ga je predvidevala šolska odredba iz leta 1945. Čeprav se je dvojezična šola uveljavila, je bil po predsedniku deželnega šolskega sveta izdan l. 1958 odlok, da morejo starši svoje

JERINOVA RAZSTAVA

Največja privatna zbirka ladjinih modelov na svetu bo razstavljena v Celovcu od 26. maja do 14. junija 1964 v Delavski zbornici, Bahnhofstr. 44.

Razstava bo odprta od 8. do 20. ure zvečer. Vstopnina: 6.— šil. za odrasle; 3.— šil. za otroke.

V svojem programu bo avstrijska televizija 24. maja ob 17. uri posvetila del programa tudi koroškemu slovenskemu umetniku Jerini.

SMARNIČNA POBOŽNOST V CELOVCU

Kakor vsako leto imamo tudi letos vsak dan šmarnice in sicer v cerkvi novega bogoslovja (ob Lendkanalu). Ob ¾ na 7 zvečer je rožni venec, ob sedmih potem nagozor oz. šmarnično branje in nato litanije.

Verniki so vabljeni, da se te lepe Marijine pobožnosti kolikor mogoče udeležijo.

ko nemškega plemstva še ni bilo v državi (Conversio Bavariorum et Carantanorum).

Pomen ustoličenja karantanskih vojvod. Slovenski običaji

Kakšen je bil pomen ustoličenja karantanskih vojvod na Gosposvetem polju? Puntschart pravi, da izraža vojvoda, ko stopi na kamen, svojo trdno voljo, da hoče vestno izpolnjevati svoje vladarske dolžnosti. Jakob Grimm in drugi avtorji poročajo, da je na Švedskem ob priliki dviganja kralja na ščit, stopil kralj na kamen. Dr. Emil Goldmann pa misli, da je bil knežji kamen nekoč oltar, pri katerem so sprejeli tujega vojvoda v narodno skupnost. To se je zgodilo tako, da je knez stopil ali sedel na kamen.

Goldmannovo mnenje, da je bil knežji kamen nekoč oltar poganskih Slovencev, bi lahko potrdila koroška pripovedka, v kateri se omenja slovenski poganski oltar, ki je bil postavljen blizu vasi „Möllbrücken“. Na tem mestu so krščanski Franki premagali Slovence in podrli poganski oltar, okrog katerega so se zbrali Slovani, ker so pričakovali pomoči od njega.

Ne samo Slovenci, temveč tudi drugi južni Slovani so poznali kamne, katerim je ljudstvo izkazovalo posebno čast in od katerih je pričakovalo pomoči v svojih nadlogah. Češčenje takih kamnov se je v nekaterih krajih ohranilo do današnjega dne. To nam dokazuje, da je bil knežji kamen kulturni objekt poganskih Slovanov. Na tem posvečenem mestu se je vršil obred, po katerem je prejel vojvoda svojo oblast iz rok kmeta, zastopnika naroda. Prvotno je bila to pogansko-verska slavnost. Po kristijanjenju, ko ljudstvo že ni več razumelo te pogansko-verske simbolike, so prenesli del slavnosti v gosposvetko cerkev, kjer je prejel novoizvoljeni vojvoda cerkveni blagoslov.

V knežjem kamnu vidimo izraz prave ljudske demokracije pri karantanskih Slovincih.

KOROŠKA DIJASKA ZVEZA

bo letos poleti počastila za nas Slovence zelo važen dogodek, ki se je zadnjikrat ponovil pred 550 leti.

Posebno še pozivamo vas, koroško slovensko mladino, da sledite našemu klicu, ko vas bomo vabili v prvih dneh julija v Celovec.

Koroška dijaška zveza

otroke odjaviti od slovenskega pouka. Tak je položaj tudi še danes. Odprto je tudi vprašanje, v katerem jeziku naj se poučuje verouk.

Letos je bilo opaziti rahlo zvišanje števila učencev, ki obiskujejo slovenščino, verjetno zato, ker se tudi število slovenskih učiteljev stalno viša. Leta 1957 se je stanje slovenske manjšine z ustanovitvijo slovenske gimnazije zboljšalo, saj se današnja mladina v lastni šoli uči svojega materinega jezika.

Na slovenski uradni jezik, na slovenske napise ter na prepoved delovanja proti slovenskim organizacijam pa oblast doslej še ni reagirala.

Iskrena hvala predavatelju g. dr. Valentinu Inzku za navdušene besede ob koncu: „Napisanim zakonom mora dati slovenska mladina življenja!“

Lep koncert Slovenske filharmonije

Slovenska filharmonija spada danes med najboljše simfonične orkestre. To je pokazal petkov koncert v Domu glasbe v Celovcu.

Dirigent Bogo Leskovic je s svojim odličnim orkestrom — ki je prežet s plemenitim zvokom godal in prav tako poseduje fino ubrana pihala — pričaral na dan vse, kar zahtevajo vse tri umetniške stvaritve, ki so bile igrane na tem koncertu.

Bogo Leskovic obvlada dela do potankosti. Njegovo dirigiranje je živahno, ognjevito, ki sodelujoče umetnike pritegne nase, kakor hipnotizer, ki uspava medij (srednik pri hipnozi). Zadostoval je en sam pogled na orkester in že smo lahko ugotovili, kakšna enotna volja ga prešinja. In tega si je dirigent Bogo Leskovic tudi svest.

Že takoj prva koncertna umetnina, uvertura k operi „Ruslan in Ljudmila“ je poslušalce navdušila. Delo je komponiral ruski glasbenik Mihail Ivanovič Glinka, nazvan tudi „Oče ruske glasbe“. Glinka je stalno stremel za tem, da bi očistil rusko glasbo nemškega in italijanskega vpliva. Umetnik je komponist ljudskih oper: „Življenje za carja“, „Ruslan in Ljudmila“ in druge.

Tudi v instrumentalnih stvaritvah (orkestralna dela, klavirska dela, komorna glasba in pesmi — med njimi ruska himna) je šel svoja pota, tako da je ustvaril nekaj čisto novega in se ni držal zapadnoevropske glasbene tradicije.

Njegova uvertura k pravljici operi „Ruslan in Ljudmila“ je umetnina, v kateri nastopajo: vitezi, princesinje, čarodeji in čarovnice. Poleg junaških zvokov pavk in fanfar se vpletajo tudi lirične, nežne tožbe viol in čelov, ki pa se proti koncu morajo umakniti bučnemu žaru zmagovalnih akordov.

Drugo delo na petkovem koncertu je bila stvaritev 42-letnega ljubljanskega komponista Uroša Kreka: „Koncert za violino in orkester“, učenca prof. Lucije Marije Škerjanca.

Uroš Krek v tem delu izpričuje, da je odlični poznavalec svetovne moderne glasbene literature, ki pa gre svoja lastna pota in v katerem se izraža vendarle tudi njegova osebna nota.

Kot solist v tem delu je nastopil violonist Rok Klopčič. Umetnik je z odrosko koncentracijo in suverenim odnosom muzikalno in tehnično zelo poustvaril solistični part „Koncerta za violino in orkester“, ki pa je obtežen z najtežjimi problemi violinske tehnike. Rok Klopčič je tako zraščel s svojo violino, da človek pozabi, da nekdo igra, ampak samo ve, da poslušaj glasbo. Tehnična briljanca mu je kot prirojena. Najbolj vratolomne pasaže mu drviyo brez kakršnegakoli napora.

Interpretacija na visokem nivoju uvršča Roka Klopčiča danes v prvo vrsto jugoslovanskih violinistov.

Višek koncerta pa je bila brez dvoma Dvořakova sedma simfonija.

Češki komponist Antonín Dvořak (1841—1904) ima ne samo v češki glasbi, temveč tudi v slovanski glasbi sploh izjemno in nadvse častno mesto. Njegovo 60-letnico smrti praznujemo torej prav letos. Njegovi „Slovanski plesi“, simfonija „Iz novega sveta“, opera „Rusalka“ (ki smo jo imeli priliko tudi v Celovcu pred leti občudovati, ki jo je dala ljubljanska Opera) ali pa drobna humoreska, so stalni gostje na koncertnih odrih. Prav Dvořak je bil ti-

sti, ki je priboril slovanski glasbi pot v mednarodni razvoj glasbene umetnosti.

Dvořakova sedma simfonija v d-molu opus 70, je stvaritev, ki jo postavljajo nekateri poznavalci Dvořaka celo višje kot znamenito simfonijo „Iz onega sveta“. V štirih stavkih: **Allegro maestoso (Izg. allegro maestoso); Poco adagio (Izg. poco adagio); Vivace (Izg. vivače); Finale-Allegro** — nam komponist razkrije izjemno čisto glasbeno lepoto, ki se kaže prav tako nazorno v tonih kot v besedah, ki jih je nekje napisal: „Kolikor sem že popotoval po velikem glasbenem svetu, ostanem vendarle vedno to, kar sem — preprost češki muzikant“. Iz dela veje stroga disciplina, baladno temna barvitost ter zaključenost v gradnji.

Ti njeni štirje stavki so izklesani kot kvadri iz žive skale. Nad vsem delom bdi dovršena sigurnost gradnje, enotna in pri tem blesteča instrumentacija, do zadnjega takta neohlajna intenzivnost in originalnost invencije (umetniška domiselnost). Skratka mojstrsko delo simfonične širine in veličine.

Strupi, ki škodujejo človeškemu organizmu

(Nadaljevanje)

Škodljivi vplivi kajenja

Ako bi bila zloraba kajenja ravno tako očividna kakor pri alkoholu, bi bile nevarnosti, ki pretijo od kajenja, bolj znane in bi se jim ljudje bolj izogibali. Ker pa povzroči tobak v splošnem prijetno ugodje, ga zelo čislajo ljudje. Nervozni ljudje smatrajo kajenje celo za pomirjevalno sredstvo in za razvedrilo. S tem pa zapeljuje tobak ljudi, da se neprestano poslužujejo te dobrote, kar pa ni tako neškodljivo, kakor na videz izgleda. Nikotin je vendar strup, ki povzroča krčenje gladkih mišic naših notranjih votlih organov, to je žil, srca, želodca, žolčnika, črevesa in maternice. Z vdihavanjem tobačnega dima so izpostavljene krčem posebno venčaste žile, ki oskrbujejo srce in žile v možganih, čemur se pridruži še poapnenje, katero kajenje tobaka zelo pospešuje.

Srčni in možganski krči se pojavljajo pogosteje pri kadilcih kakor pa pri nekadilcih in lahko človeka neredko usmrtijo. Potemtakem je razumljivo, kake nevarnosti in neprilike grozijo strastnemu kadilcu-vozaču, ki zaradi krčev ali tobačne omotice lahko za krmilom hipno odpove, in vozilo je brez vodnika. Kam tako vozilo potem drvi, je vsakemu jasno. Kronični nikotinizem, to je zopet nagnjenost k neprestanemu kajenju z vsemi bolezenskimi posledicami, zniža — kakor alkoholizem — zmogljivost vozača. Vrh tega so znanstveniki znova dognali, da so nikotin in katranaste snovi, posebno v cigaretah, sovzrok raka na pljučih.

Število obolenj za rakom na pljučih se je s kajenjem cigaret znatno zvišalo. Rakasta obolenja pa kažejo tekom razvoja marsikatero zdravstvene nepravilnosti, ki utegnejo kvarno vplivati na vozača. Ameriško društvo za raziskovanje raka je izkazalo, da so bili med 11.870 osebami, ki so umrle za pljučnim rakom, nekadilci samo štirje, kar bi naj kadilci vsekakor vzeli na znanje in kajenje opustili.

Kofein in tein strupa v kavi in čaju

Če primerjamo slabe lastnosti vsakdanjih nasladil, kava in njen kitajski bratranec čaj kar dobro odrežeta. Kofein, ki je

Ko so izzveneli zadnji akordi sedme simfonije, je navdušeno občinstvo z dolgotrajnimi aplavzi prisililo dirigenta in orkester, da so morali — kar se dogaja na simfoničnih koncertih zelo redko — dodati še en glasbeni biser „Kolo“ iz opere „Ero z onega sveta“ (Jakov Gotovac).

Skratka bil je to en lep večer uživanja simfonične glasbe v mojstrsko virtuozni izvedbi ljubljanskih umetnikov.

Po koncertu je bil uradni sprejem gostov v prostorih deželne vlade na čelu z namestnikom deželnega glavarja Sime, ki se ga je udeležil tudi namestnik deželnega glavarja ing. Thomas Truppe, ter predstavnik slovenske manjšine na Koroškem.

Z ljubljanske strani pa so bili navzoči: Ivo Tavčar predsednik kulturnega prosvetnega zbora Ljudske skupščine Slovenije; Miloš Poljanšek, tajnik za kulturo in prosveto pri Izvršnem svetu Slovenije; dipl. ing. Marijan Tepina predsednik mesta Ljubljane, in prof. Marijan Lipovšek, ravnatelj Slovenske filharmonije.

Deželni vladi pa se koroški Slovenci zahvaljujemo, da s posredovanjem kulturne izmenjave med Koroško in Slovenijo doprinaša k zmerom boljšim odnosom med sosednjima državama in sosednjima narodoma.

učinkovita snov v obeh pijačah, je izborna dramilo za možgane in srce, ne da bi človeka upijanal. V kulturni zgodovini Evrope sta se pojavila kava in čaj šele konec 17. stoletja, pa sta se enakomerno proslavila, ker sta skupaj izpodrinila alkohol, ki je bil do tedaj edina pijača v razvedrilo. S tem so izboljšali in poglobili lepo vedenje v družbi in pri zabavah. Z zapostavljanjem opojnih pijač so tudi ženskemu svetu omogočili vstop v družbo, kar je blagodejno vplivalo na uglašenost družabnikov.

Tudi pri kofeinu je vezan učinek na količino in osebno prenašanje potrošnika. Prekomerno uživanje kofeina v obliki močne črne kave ali teina v čaju je organizmu v škodo, ker napravi kofein v večji količini človeka nemirnega in razdraženega, da ne more osredotočiti svojih misli na gotovo delo. Med vzroki neugod v seznamu vzrokov neugod je sicer težko najti kofein kot posledico uživanja črne kave ali čaja. Vendar pa je zloraba kofeina zelo škodljiva za živčevje in srce, posebno kronična zloraba, to je dnevno uživanje več skodelic črne kave ali čaja. Pri potrošnikih takih količin črne kave in čaja postanejo noči nemirne in začne jih mučiti nespečnost, ki traja do ranega jutra. Zaradi pomanjkljivega spanja so osebe, ki se niso dobro naspale primorane, da si že zjutraj preganjajo utrujenost z močno črno kavo. Podnevi jim je potem težko zbrati misli pri delu, ne zaradi zaspanosti, ampak ker se misli kar prehitvevajo zaradi navala krvi v možgane in zaradi povišanega krvnega pritiska. In zopet sežejo po skodelici črne kave z dobrim namenom, da bi se bolj koncentrirali. Po obedu preganjajo utrujenost prebave ponovno s skodelico močne črne kave in tako nadaljujejo pri vsakem telesnem neugodju. Končni efekt take zlorabe kofeina je utrujen človek, slabe volje, z nervoznimi potezami in z zmanjšano zmogljivostjo, kar silno omejuje zanesljivost voznje. Ako so srčne žile vozača vrh tega še poapnjene ali pa če boleha vozač za srčno nevrozo, sproži lahko kofein v močni črni kavi v čaju hudo razbijanje srca ali celo srčno kap — in vozilo trešči v prvo za preko ob cesti.

Pri uživanju kofeina v obliki zrnate črne kave ali ruskega čaja gre za to, v kakšnem zdravstvenem stanju se nahajata srce in ožilje in kakšno je razpoloženje osebe. Kava ali čaj z mlekom sta manj škodljiva, ker veže mlečna beljakovina kofein in zmanjša strupenost kofeina. Obedve nasladili v primeri količini sta sicer izvrstni pobudnici, če se lotita vozača utrujenost in zaspanost — in če vozač iz tehtnih vzrokov ne sme prekiniti voznje. Pri tej priliki pa se mora krmar vozila zavedati, da je silno nespametno in skrajno nezdravo preganjati utrujenost med voznjo s črno kavo ali pa z močnim rumom zalitim čajem. Utrujenost je namreč važna opominjevalka za življenjsko važni odmor v obliki spanja.

Vozač, ki se ukloni naravni utrujenosti, ni len, ampak ravna pametno, če ne nadaljuje voznje. Črna kava in čaj nam pomagata samo na videz, če smo zaužili preveč alkoholnih pijač, in sicer na ta način, da nas hipno zdramita in nam ohromele živce zopet za kratek čas poživita. Popol-

Dognojevanje rastlin s škropljenjem

Ugotovili so, da ima to gnojenje prednost pred gnojenjem zemlje zato, ker hitreje deluje. V svetu že izdelujejo razne pripravke za dognojevanje s škropljenjem. To je koristno zlasti takrat, kadar je treba rastlini v kratkem času dodati manjkajočo snov. Najpogosteje manjka v prehrani rastlin dušik, fosforna kislina, kalij, kalcij, cink, železo in bor.

Pomanjkanje dušika rešimo s škropljenjem z ureo. Naredimo 0,6 odstotno raztopino in začnemo škropiti tedaj, ko odpadejo cvetni listi na sadnem drevju.

Fosforno kislino nadomesti izvleček iz morskih alg. S 3 odstotno raztopino začnemo škropiti takrat, ko so listi dovolj razviti, da lahko vsrkajo to raztopino.

Pomanjkanje kalija popravimo z 2 odst. raztopino kalijevega sulfata. Če manjka cinka, škropimo še pred razvijanjem brstov s 3 odst. raztopino cinkovega sulfata. Večsint rastlinam primanjkuje magnezija, tedaj si pomagamo s škropljenjem s 3 odst. raztopino magnezijevega sulfata. Dognojevanje s škropljenjem je v tujini že vpeljano zlasti za strnjene nasade trte in sadnega drevja.

Zatirajmo bramorja

Najprimernejši čas za zatiranje bramorja je v času parjenja, to je v juniju. Takrat jih najlaže polovimo v vkopane lončke. Lahko pa zatiramo bramorje tudi tako, da jim v gnezdo nalijemo plinskega olja ali terpentina. Gnezdo pa je težje najti, zato je treba poskusiti z vabami. Pripravimo jih iz zdrobljene koruze tako, da 100 kg zdrobljene koruze poškopimo s 25 litri vode ter temeljito premešamo s 5 kg cinkovega fosfida.

Drug način je z natrijevim arzenitom. Koruzne ali druge otrobe prelijemo s pet odst. raztopino natrijevega arzenita, v kateri smo raztopili nekaj melase in sladkorja. Zmes dobro premešamo in nato zvečer potrosimo, tako kot vabo iz cinkovega fosfida. Na hektar rabimo okoli 25 kg. Na enak način uporabljamo vabo iz natrijevega silikofluorida. Za 100 kg otrobov rabimo 4 do 5 kg tega strupa. Vsi pripravki za vabe so zelo strupeni za ljudi in živali. Z njimi moramo ravnati skrajno previdno in ostanke shraniti na težko dostopno mesto. Če pa uničujemo bramorje na vrtu, je najbolje vabo polagati v bramorjeve rove.

Nenevaren, a tudi najdražji način je zatiranje z bentoxom ali lindanom ali kakim drugim pripravkom za zatiranje škodljivcev v zemlji. Pred oranjem ali pred lopatanjem potrosimo ta prašek enakomerno po površini. Za hektar potrebujemo 100 do 200 kg tega pripravka. Ni pa primeren za površine, kjer bomo sejali korenčnice ali pa krompir zato, ker se rastline navzamejo bentoxovega ali pa lindanovega neprijetnega vonja.

OBJAVA

(Uradni dnevi kmetijskega referata občine Pliberk)

Kmetijski referent za občino Pliberk podžupan Mirko Kumer, kmet, p. d. Črčej na Blatu, bo imel od torika 19. maja dalje vsak drugi terek uradne dneve v sejni dvorani bivše blaške občine v Pliberku.

Referent bo kmetom na razpolago za posredovanje v vseh vprašanih, ki se nanašajo na kmetijstvo.

no zmogljivost in pravilno oceno vozne poti in ostalih okoliščin pri vožnji pa ne moreta vrniti z alkoholom zastrupljenemu vozaču. Obe nasladili pijači, ki ju kaj radi pijejo vozači kot protistrup proti alkoholizaciji, ne utegneta izboljšati zmanjšane reakcijske zmogljivosti med voznjo in ščititi vozača pred oblastjo v slučaju nezgode, ker mu ne moreta pregnati iz krvi alkoholne strupenine.

Dr. G.

Delovno področje sejmov „Alpe - Adria“

„Gospodarsko razstavišče v Ljubljani“ in „Tržaški velesejem“ načrtujeta za bodočnost

Pri pogovorih, ki jih je imel nedavno tajnik „Področja alpskih velesejmov“, Rudolf Vonficht v Ljubljani z glavnim tajnikom Karlo Kušarjem in v Trstu z ravnateljem dr. Renatom Petraccom, smo izvedeli sledeče:

„Gospodarsko razstavišče v Ljubljani“ namerava prirediti v letu 1965 tri razstave: spomladu bo strojni in gradbeni velesejem; v začetku poletja lovska razstava, v jeseni pa kemični velesejem.

Da bodo vse to zmogli, namerava ravnateljstvo velesejma zgraditi še letos novo sejmsko halo (= dvorano) z 2500 km razstavne površine, ki bo zgrajena po najmodernejših vidikih. V načrtu so še kongresni

in drugi prostori, sejmska restavracija in kompletne ogrevalne naprave za vse sejmske hale.

„Velesejem v Trstu“ pripravlja za naslednja leta gradnjo novega velesejmskega prostora z vsemi potrebnimi napravami za kongrese in razstave, številne hale in paviljone, kakor tudi obsežni prostor ob obalni cesti, ki pelje iz Trsta do gradu Miramare, da bi se tako osvobodili moreče ožine mesta ter da bi bili na ta način kos zahtevam časa.

Novo površino bodo pridobili iz morja. Obe ravnateljstvi teh dveh velesejmov se bosta v bodoče posvetovali o svojih načrtih in terminih z ostalimi alpskimi velesejmi, posebno kar se tiče izkušenj, kolegov, da bi se tako medsebojno izpopolnjevali.

Poljedelske stroje ugodno kupite tudi na obroke pri tvrdki

Johan Lomšek

Tisk in mladina

Mogočna iznajdba tiska je postala v našem stoletju prava veselica. Saj pravijo, kdor ima tisk, ta obvlada današnji svet. Tisk ima namreč čudovito moč, s katero si osvaja človeka. Tako zvest spremljevalec, kot je knjiga ali revija, tako neopazen in intimen, tako potrpežljiv ni nihče drugi. Prav zaradi tega je vpliv tiska tako prodoren in uspešen. Ko bi mogli samo za hip prodreti v globino človeških src, bi se zgrozili, koliko teme, dvomov, sovraštva, umazanosti je pustilo v njih slabo in indiferentno čtivo.

Po tem spoznanju nam pač ne more biti vseeno, s kakšno duhovno hrano se naša mladina hrani. Nočemo trditi, da je vse slovensko branje že zaradi tega, ker je slovensko, tudi najboljše. Saj je mnogo knjig in revij, ki prodajajo stvari, katere moramo odklanjati, napisanih v slovenskem jeziku. Vendar pa moremo trditi, da je velik del tiska, ki je nam dostopen, dober in zato toplo priporočljiv. Trditi moremo celo, da se danes prav izven mej Slovenije tiskajo najboljše kulturna in verska dela, na katere smo lahko ponosni.

Če bi mogli trditi o naši mladini, da se hrani s tem tiskom, bi si pač lahko čestitali. Taka mladina bi bila na najboljši poti verske, moralne in narodne omike. Žal tega ne moremo trditi, ker je tudi naša mladina močno pod vplivom modernega časa. V kolikor še namreč današnja mladina čita, sega največ po ilustriranih revijah in malo vrednih romanah kriminalne vsebine ali pa po športnih časopisih. V splošnem velja trditev, da ima tisk še največ prijateljev med starejšimi.

Za slovensko mladino pa še prihaja v poštev zelo neugodno dejstvo, da naše šole mladini ne dajo veselja do „slovenje“ pisane besede. Ker ji pisana slovenska beseda dela težave, zato jo v svoji komodnosti tudi zapostavlja.

Vendar pa je tisk silne važnosti za rast slovenske mladine. Zato je treba naši mladini tisk približati in ji ga priljubiti. Da se to uresniči, je prva naloga staršev, da jo k temu pripelje. Prepozno je, če jo navajamo, ko ima otrok že 14 ali 16 let. Starši imajo ključ do uspeha le tedaj, če se že v otrokovi rani mladosti trudijo z učenjem branja slovenskih knjig oz. slikanic. In ko stopa otrok v šolo, se starši pač ne smejo pomišljati, ali naj svojega otroka prijavijo slovenskemu pouku. In še tedaj niso povsem razrešeni dolžnosti češ, saj se v šoli uči. Tudi pri najboljši volji učitelja more nuditi silno zapleten učni red na dvojezičnih šolah komaj zadosten uspeh.

Tudi v tem slučaju velja stari rek, da vzgledi vlečejo. Kjer namreč starši pogosto segajo po slovensko pisani besedi, tam jim bodo otroci radi sledili. Tudi skupno branje v družinskem krogu često navduši mla-

ZA MLADINO IN PROSVETO

Trden kot skala

Med kameninami so nekatere tako mehke in krhke, da se dajo z lahkoto razbiti in oblikovati, druge pa so trde kot marmor ali granit.

Pravtako so različni tudi značaji. Med izredno mehki in trdmi značaji je nešteto prehodov. Izrazitih, čistih značajev je zelo malo. Pri tem si vsak stavlja vprašanje: Med katere spadam jaz? Sem med mehki in šibki, ali pa med trdnimi in odločnimi?

Verjetno si nekako na sredi med enim in drugim. Včasih si odločen, včasih šibek. Včasih hočeš in si poln odločnosti, drugič pa ni v tebi nobene volje in omahuješ...

V premogovnikih so različne plasti, ki leže ena nad drugo; nekatere so odporne, druge krhke. Zemlja ni povsod enaka in

tudi nima povsod enakih lastnosti. Pomešana je z najrazličnejšimi rudninami, katerih žile so deloma bogate, včasih pa nena doma izginejo med kamenjem in skalami.

To je kar prava podoba človekove notranjosti; kajti tudi v njej so različne plasti.

Kdo je sanjal, da ima neskončna Sahara v sebi neizmerna bogastva nafte in drugih rudnin. Ko so pa prišli strokovnjaki in preiskali to puščavo, se je svet zadivil. Se poznim rodovom bodo ti zakladi vir blagostanja.

Tudi mlad človek nosi v sebi silna bogastva; le odkriti jih je treba. Toda odkriti jih mora vsak sam! Stari so že poznali to nujnost in jo izrazili v geslu: Spoznaj samega sebe!

Iz filmskega sveta

„DOBER FILM“ NA KOROŠKEM

O pomenu dobrega filma smo že večkrat pisali v naši stalni rubriki. Tudi o akciji „Dobrega filma“ smo že poročali, da je že uvedena v vsem kulturnem svetu. Saj se za dober film zavzemajo poleg Cerkev tudi civilne oblasti, ki nosijo odgovornost za moralno zdravje — predvsem mladine. In akcija „Dobrega filma“ hoče uveljaviti načelo, da imajo v filmske dvorane dostop le dobri filmi. In to bo mogoče doseči le v sodelovanju oblasti, Cerkev in filmske publike. Oblasti morejo s primernimi zakoni in gmotnimi ugodnostmi pospeševati dober film ter skupno s Cerkvijo navajati filmsko publiko, da s svojo kinovstopnico podpira (obiskuje) le dobre filme.

Tudi na Koroškem že dve leti deluje združenje „Za dober film“, ki je nadstran-

dega bralca. S tem bo pa mladina spoznala slovensko kulturo, ter bo rastle njen verski in narodni ponos. Zato ni brez pomena zahteva, da naj bi vsaka slovenska družina imela družinsko knjižnico, v kateri bi naj bile tudi knjige za mladino. To bi naj bila zares prava družinska zakladnica, iz katere bi mladina črpala moči za rast v pošteno slovensko mladino. St. J.

karsko in so v njem zastopane civilne, prosvetne in verske oblasti. Zadnje nedeljo je bilo letno zborovanje združenja v celovški Delavski zbornici. Navzočih je bilo nad 70 delegatov deželne vlade, kulturnih organizacij in zastopnikov filmskih podjetij. Predsednik združenja, tajnik deželnega mladinskega referata O. Schwingel je vodil zborovanje, tajnik Wilhelm Elsner pa je podal obširno poročilo o delovanju združenja na Koroškem, kjer že mnogo kino-podjetij sodeluje in je tako že mogoče ugotoviti lepe uspehe. Splošno odobravanje pa je zelo sporočilo, da je lansko leto koroška deželna vlada dala veliko olajšavo za filme, ki nosijo oznako „priporočljiv“ in „zelo priporočljiv“; ti filmi so namreč oproščeni davka na zabavo in podporni fond. S tem je omogočeno, da morejo kino-podjetniki ob večjem riziku predvajati dobre filme. Prof. dr. Kinzel, ki je obenem tudi vodja katoliške filmske sekcije v naši škofiji, je nadalje v svojem referatu razpravljal o razmerju filma do javnih ustanov na Koroškem in je prikazal, kako raznoliko je še gledanje na problem filma pri nas in da je tukaj še veliko polje, katerega ne smemo zanemariti. To je pokazala posebna anketa, na katero so odgovarjali župani, duhovniki, učitelji in javni delavci. Svetnik Leo

Otroški kotiček

Očetova ljubezen

Čevljarju je umrla žena. Zapustila mu je sedmero otrok. Ko je zvedela to bogata kmetica, je prišla k čevljarju in mu rekla, da bi rada vzela enega otroka za svojega.

Čevljar se je razveselil in začela sta izbirati.

Pri najstarejšem sinčku je dejal oče: „Ivančka ne dam, ker je prvenček.“ Pri drugem je menil: „Božidarčka je imela mati najrajši.“ — „Anica se v šoli najbolje uči.“ — „Milica je rajni najbolj podobna.“

Tako je našel čevljar pri vsakem otroku pomislek in izgovor. Pri najmanjšem, ki je še ležal v zibelki, je malo pomislil, potem pa je dejal: „Tale mi dela največ preglavice, a če preživim druge, preživim še tega ubožčka!“ Nagnil se je k detetu in ga srčno poljubil.

Kmetica je videla, kako težko je bilo očetu. Solze so ji zaigrale v očeh. Ker je bila dobrega srca, je podpirala ubogega čevljarja, pa tudi drugi ljudje so je posnemali, kolikor so mogli.

Oton Zupančič:

Ciciban zaspi

Ciciban

je zaspan.

Dajte mu blazino —

mehko mahovino;

dajte mu odejo —

jablanovo vejo.

Veter z gore piha,

jablano razniha,

veja se uvije,

Cicibana skrije,

z listjem ga prevleče,

s cvetjem ga omeče.

Langauer pa je govoril o gospodarski situaciji filma pri nas in poročal, da pri nas film ne doživlja tolikšne krize kot drugod. Posebej pa je poudarjal, da je filmska publika še premalo oblikovana in še vedno močno odloča pri izbiri filmskega programa, ki — žal — ni najboljši.

Henrik Sienkiewicz:

OBLEGANJE

Jasne gore

V službi Najsvetejše

Zgodovinska slika iz švedsko-poljske vojne

„Ne angel, marveč Šladkovski, ravski točajev namestnik... To ni še nič! Poslušajte dalje: Han, spominjajoč se dobrot našega pravega kralja Jana Kazimirja, kateremu naj da Bog zdravja še mnogo let, prihaja s pomočjo in je že prekoračil meje ljudovlade. Kozake, ki so se upirali, je raznesel na drobne kose, ki se vali s stotisoč orde²⁰ pod Lvov, a Hmielnicki, volens nolens²¹ z njim.“

„Za Boga, za Boga!“ so ponavljali razni glasovi, kakor bi jih morila sreča.

Gospod Šladkovski se je spotil in kričal mahajoč vedno živahneje z rokami: „To še ni nič!... Gospod Čarnecki, kateremu Švedje niso držali pogojev, ker so mu pobrali pehoto z Wolfom na čelu, se čuti sedaj prostega in že seda na konja. Kralj Kazimir zbira vojake in se povrne vsak čas v deželo in hetmana, čujte, očetje, gospod Potocki in gospod Lanckoronski ter z njima vsa vojska le čakata na kraljev prihod, da zapustita Švede in obrneta sablje proti njim. Medtem pa se pogajata z gospodom Sapieho in s hanom. Švedje so v strahu, ogenj v vsej deželi, vojna v vsej deželi... kdor je živ, hiti v boj!“

Kaj se je godilo v srcih redovnikov in

zlahte, je težko opisati, težko povedati. Nekateri so jokali, drugi padali na kolena, drugi zopet ponavljali: „To ni mogoče, to ni mogoče!“ Ko je slišal gospod Šladkovski poslednje besede, se je približal velikemu razpelu, visečemu na steni, in govoril takole: „Polagam roko na te Kristusove noge, z žebli prebite, in prisegam, da govorim čisto in pravo resnico. Ponavljam vam le: branite se, ne klonite, ne zaupajte Švedom, ne računajte na to, da bi si s pokorščino in podajo mogli zagotoviti kakršnokoli varnost. Švedje se ne drže nobenega dogovora, nobene pogodbe. Vi ste tu zaprti in ne veste, kakšno nasilje vlada, kako more huovnike, kako onečaščajo svetinje, gazijo vsako pravo. Vse vam obetajo, a ne drže se ničesar. Vse kraljestvo je postalo plen razuzdanega vojaštva. Se celo oni, ki držé s Švedji, ne morejo ubežati krivicam... Evo, to je kazen božja za izdajalce, ker niso držali prisage kralju. Zavlačujte vso stvar!... Jaz pa, kakor me tu vidite, če bom le še živ, če se mi le posreči izmuzniti se Müllerju, pojdem takoj k našemu kralju na Šlesko. Tam mu padem k nogam in mu povem: Milostljivi kralj! Reši Čenstohovo in svoje najzvestejše služabnike! Vi pa, očetje najmilejši, se držite, zakaj na vas počiva rešitev vse ljudovlade.“

Tu je zadržal gospodu Šladkovskemu glas in solze so se mu prikazale na trepalnicah, potem pa je nadaljeval: „Imeli boste še težke trenutke. Iz Krakova prihajajo težki topovi, spremlja jih dve sto pešcev... Eden je posebno težak razbijač... Nastopili bodo grozni naskoki... Toda to bodo zadnji napori... Zdržite še to, zakaj že prihaja rešitev k vam. Pri teh rdečih ranah božjih vam pravim, da pridejo kralj, het-

mani, vojska, vsa ljudovlada na pomoč svoji Zaveznici... Evo! Kaj vam pravim... pomoč, rešitev, slava... ni več daleč!“

Tu se je pošteni zlahčič razjokal in slišalo se je splošno ihtenje.

Ah! Ta utrujena peščica braniteljev, ta peščica zvestih in pokornih služabnikov je že zaslužila boljše vest in nekako tolažbo od tam zunaj!

O Kordecki je vstal s svojega prostora, se približal gospodu Šladkovskemu in široko razprostrl roke.

Šladkovski se je vrgel vanje in dolgo sta se objemala; drugi so sledili njegovemu zgledu, se začeli objemati, stiskati in poljubovati in si čestitali, kakor da je Šved že odstopil. Naposled je rekel o. Kordecki: „V kapelico, bratje moji, v kapelico!“

In šel je prvi, za njim pa drugi. Prižgali so vse sveče, ker se je na dvorišču že mračilo, in odkrili čudežno podobo, od katere je odsevala sladka svetloba. O. Kordecki je pokleknil na stopnicah, potem redovniki, zlahta in preprosto ljudstvo; prišle so tudi ženske z otroki. Od utrujenosti obledeli obrazi in objokane oči so se dvigale proti podobi; toda za solzami se je na vseh že kazal smehljaj sreče. Nekaj časa je trajalo molčanje, naposled je začel o. Kordecki: „Pod tvoje varstvo pribežimo, sveta božja Porodnica!...“

Nadaljnje besede so mu ostale v ustih; utrujenost, dolgo trpljenje, trajni nemir, združen z radostno nado rešitve, vse to je vzkipel v njem kot velikanski val, zato mu je stok potresel prsi in mož, ki je na svojih ramah nosil usodo vse dežele, se je sklonil kakor majhen otrok in med neizmernim jokom je mogel zaklicati le: „O Marija! Marija!“

Jokali so z njim vred vsi, a podoba je sipala od zgoraj prejasne žarke...

Pozno v noč so se šele razšli redovniki in zlahta na obzidje. O. Kordecki pa je ostal vso noč ležeč razprostrt v kapelici. V samostanu so se že bali, da bi mu utrujenost ne škodovala, toda drugi dan se je na vse zgodaj pokazal na bastijah, hodil med vojaki in posadko vesel, spočit in ponavljal tu pa tam: „Otroci! Še pokaže najsvetejša Devica, da je močnejša od težkih topov, in potem bo konec vaših skrbi in utrujenosti!“

Se isto jutro se je približal čenstohovski meščan Jakob Bruhanski, preoblečen v Šveda, obzidju, da potrdi novico, da so na potu iz Krakova veliki topovi in da se bliža han z ordo. Poleg tega je vrgel pismo od očeta Antonija Paškovskega iz krakovskega samostana, v katerem opisuje strašne okrutnosti in lopovstva Švedov ter prošni in roti očete jasnogorske, naj ne zaupajo sovražnikovim obljubam in naj vztrajno branijo sveto mesto pred predrznostjo brezbožnikov.

„Nobene mož besede ni pri Švedih (tako je pisal o. Paškovski), nobene vere. Nobena božja, nobena človeška stvar jim ni sveta in nedotakljiva; ničesar niso navajeni držati ne pogodb ne javno razglašanih obljub.“

Bil je baš dan Brezmadežnega spočetja. Nekoliko oficirjev in vojakov izpod pomožnega poljskega prapora je dobilo po neodjenljivih prošnjah od Müllerja dovoljenje, da smejo iti v trdnjavo k sv. maši. Morda je Müller računl s tem, da se pobratijo s posadko in da bodo z novico o težkih topovih raznesli strah, morda ni hotel z zavrnitvijo prošnje podnetiti isker, ki so živo

²⁰ Tatani.

²¹ Hočeš, nočeš.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Pozabljivi Jakec

(Pripoveduje Jožef Vauti, kmet na Rutah pri Rinkolah)

Ko sem bil med prvo svetovno vojno vojni ujetnik v Rusiji, mi je nek tovariš povedal zgodbo o pozabljivem Jakcu. Pred leti sem jo pripovedoval v radiu. Verjetno pa jo takrat mnogi niso slišali. Zato jo danes napišem za „Naš tednik“, da se bravecem pri branju te zgodbe vzbudi dobra volja.

Nekoč sta v neki vasi živela mož in žena. Imela sta samo enega sina z imenom Jakec. Oba sta bila že v letih, Jakec pa je bil star 18 let. Bil je ubogljiv, a zelo pozabljiv in tudi soli je imel v glavi bolj pičlo.

Nekoč je oče oblolel: zelo ga je bolela glava in oči so mu zatekle. Neka soseda je vedela povedati, da je zoper to bolezen dobro zdravilo, ki se mu reče „Niks“. V lekarni se lahko dobi.

Kdo pojde po zdravilo drugi kakor Jakec! Kadarkoli so ga poslali v trgovino ali kam drugam, so mu na listek napisali, kaj naj prinese. Tokrat pa mu mati reče: „No, zdravilo „Niks“ si boš pa že lahko zapomnil, saj je to vendar znana beseda. Pa jo še grede ponavlja, da je ne pozabiš!“

Jakec se je odpravil na pot in grede venomer ponavljal: „Niks, niks, niks...“

Tam ob ribniku je stal ribič in s trnkom lovil ribe. Kadarkoli pa je potegnil s palico trnek iz vode, ni bilo na trnku nobene ribe „Niks, niks, niks...“ je slišal iz ust mimogredočega Jakca. Nejevoljen že zaradi neuspeha se je še bolj ujezil. Prisolil je Jakcu klofuto in zarohnel nad njim:

„Kaj me dražiš, če nič ne ujamem! Rajši mi privoščiti: „Vsako uro pet sto...“

„No, pa bom! Naj bo pa vsako uro pet sto! Bom pa tako govoril: vsako uro pet sto! Vsako uro pet sto! Vsako uro pet sto!“ Tako je ponavljal grede po poti in dospel do kraja, kjer so stale vislice in je rabelj ravno ubešal na smrt obsojenega zločinca. Ustavil se je in gledal obešanje. Pri tem pa je še vedno ponavljal: „Vsako uro pet sto, vsako uro pet sto...“

Še rablju se je zdela ta želja surova. Zavrnil je Jakca: „Kako moreš želeti, da bi jih vsako uro obesil pet sto? Ali ni vsak usmiljenja vreden? Reci rajše: „Bog se usmili njegove duše!“

„Če tako želiš, bom pa tako govoril!“ obljubi Jakec in zanaprej ponavlja: „Bog se usmili njegove duše!“ Tako doide konfederca, ki je na vozu peljal crknjenega konja. „Bog se usmili njegove duše“ sliši iz Jakčevih ust. Konjederec se ujezi in ozmerja

Jakca: „Kaj pa govoriš! To moraš pa vendar vedeti, da konj nima duše! Rajše reci: „Frdamana mrha smrdljiva!“

„Pa bom, če misliš, da je to lepše!“ mu obljubi Jakec in res ponavlja, kakor ga je naučil konjederec.

Pot ga pelje dalje. Glej, tam pred njim se spreha oficir v bujni uniformi z dražestno damo; počasi hodita, roko v roki, se ljubeznivo pogledujeta in pristrčno smehljata — pravi zaljubljeni parček! Kar zaslišita za seboj: „Frdamana mrha smrdljiva“, ker Jakec neprenehoma rentiči to psovko. Rdečelična gospodična užaljena krične in se stisne k oficirju, ta pa zarožlja s sabljo in nahruli Jakca: „Kaj pa tako nesramno žališ mojo zaročenko? Če jo boš še enkrat tako žalil, ti pokažem, kako ostra je moja sablja! Ta gospodična je vendar moje srčno veselje!“ Poslušaj: „Moje srčno veselje!“

„A tako — to je moje srčno veselje! Bom pa zanaprej tako rekel!“ sklene Jakec in grede govori včasih glasneje včasih bolj rahlo: „To je moje srčno veselje!“

Na blatni in kamniti cesti je obtičal tež-

ko nabasan voz. Voznik skuša voz dvigniti, potisniti, vpije in priganja konja z bičem — vse zaman, — voz se ne premakne. Jakec stoji in gleda. Usta pa govore: „To je moje srčno veselje!“

Voznik jezen zamahne z bičem po njem in zarohni: „Tako, namesto da bi mi pomagal, se pa moje smole še veseliš! Če ne znaš kaj pametnega govoriti, pa rajši molči, sage gar nichts!“ Voznik je namreč rad tudi kaj nemško povedal.

Sage gar nichts — je preišljeval Jakec. Torej reči moram: „Gar niks!“ Ze dobro, to je lahko: gar niks, gar niks!“

Končno prispe v mesto in stopi v lekarno. Ozira se po policah na mnoge lonce in steklenice.

„Kaj pa želiš?“ ga vpraša lekarnar.

„Gar niks!“ mu odgovori Jakec.

Lekarnar streže drugim. Ko odidejo, spet vpraša Jakca:

„Kaj bi rad?“

Zopet isti odgovor: „Gar niks!“

„Zakaj si pa potem sem prišel?“ ga vpraša lekarnar nevoljen.

„Moj oče so doma bolni, glava jih boli in oči imajo zatekle. Prinesem naj jim „Gar niks“.“

„Ti se boš iz mene norčeval,“ se razto-

goti nad njim lekarnar in mu prisoli na vsako lice po eno klofuto. „Na, tu imaš, to nisi domov očetu! Kar hitro se spravi od tod!“

Jakec res kar hitro odide proti domu. Nič ni govoril več, a lici sta mu bili še vroči od prejetih klofut. Doma ga mati vpraša: „Ali si dobil v lekarni zdravila za očeta?“

„Dobil sem jih, pa se bojim, da bodo za očeta premočne!“

„Kar daj mu jih, kakor si jih dobil v lekarni!“

Jakec gre k očetu in mu prisoli zausnico. Oče zaječi, omahne, se zgrudi in umrje.

Jakec si reče: „Saj sem vedel, da bodo premočne. Jaz sem dobil dve, očetu pa je bila že ena preveč.“

To je zgodba o pozabljivem Jakcu. Resnična sicer najbrže ni, poučna tudi ne, za smeh pa je!

IVAN TAVČAR:

Kmečki dom

Kmet je kralj. Če ima dobro in čedno napravo, če ima primerno zemljo, da jemlje iz nje življenje in davek, če nima dolgog, pač pa polne hleve, in če ima kopico zdravih in pokornih otrok, je kmet kralj, neodvisen od vsega sveta.

Tak kralj in gospodar je bil Presečnikov Boštjan na Jelovem brdu. Njegov dom je stal pri koncu vasi. Bil je zidan in je imel tako imenovano gornjo hišo. Okrog le-te je tekel lesen hodnik. Okna so tičala v okviru zelenih kamnitih stebričkov. Nad njimi je kraljeval sv. Florijan ter z golido branil požarom. Tik hleva na dvorišču je ležal velik kup gnoja, a vzlic temu sta se povsod kazala snaga in red. Na steni je viselo raznovrstno orodje, da je bilo takoj pri roki. Tnalo je bilo pometeno in glavna pot proti hiši celo s peskom posuta. Ob vhodu pri veži je tekla voda iz umetnega vodnjaka.

Dolga veža se je končavala v mogočno kuhinjo, visoko obokano. Kadar je bil obok poln mesa, ki se je ondi sušilo, je človeku posebno dobro del pogled na njegovo blagoslovljeno višino. Kuhinja in veža sta bili zaviti v saje, da je pri južnem vremenu od njih kapalo in se svetlo nabiralo na tlaku. V veži je bila tema, samo na ognjišču se je svetilo...

Pri tej hiši si se takoj počutil domačega.

A. G.

POMLADNA

Na oblakih z juga
že pomlad prihaja;
po nje toplim dihu
sneg se vidno taja
in za njim iz zemlje
prvo cvetje vstaja;
srce moje z upi
novimi navdaja.

Oživel v rebri
mlado je življenje;
dece bosonoge
radosno vrvenje
spremlja že škrjančka
drobno gostolenje;
dušo mi objame
sladko hrepenenje.

S prošnjo „Bog daj srečo“
kmetič plug zastavi;
in ponosno zre po
zeleni dobravi.
Svetlo njega oko
priča o ljubavi,
s katero upe svoje
v mater zemljo stavi.

Kmalu posejala
s cvetjem bo livade;
po njih bodo pastirci
pasli ovčke mlade,
hruška, jablan v vrtu
rožnat plašč imade.
V srcu oživijo
nespolnjene nade.

Ti pomlad vesela
si nebes poslanka;
brez tebe na svetu
bi ne b'lo obstanka;
in čeprav jesen je
nam bogata zanka
srce vedno nate
čaka brez prestanka.

Da pomladna sapa
v srca bi zavela,
vsa bi mrzla srca
za svoj rod ogrela;
rožica ljubezni
v njih da bi vzvetela,
tužna bi nam majka
bila spet vesela.

tlele in so delale razmerje med Poljaki in Švedji vedno bolj nevarno.

S temi vojaki je prišel tudi neki Tatar izmed poljskih Tatarjev, mohamedan. Ta je ob splošni osuplosti navduševal redovnike, naj ne oddajo svetega mesta umazanim ljudem, z gotovostjo trdeč, da bodo morali Švedje v kratkem odstopiti osramočeni in ponižani. Isto so ponavljali tudi vojaki, potrjujoč v vsem novice gospoda Sladkovskega. Vse to skupaj je dvignilo pri oblegancih pogum do take višine, da se niso prav nič bali velikanskih razbijalcev, da, vojaki so se med seboj celo norčevali iz njih.

Po službi božji se je začelo obojestransko obstreljevanje. Bil je neki švedski vojak, ki je pogosto prihajal pod obzidje ter z grmečim glasom zasramoval Bogorodico. Čestokrat so obleganci streljali nanj, a brez uspeha. Ko ga je bil Kmitic nekoč vzel na muho, mu je počila tetiva, vojak pa je postajal čimdalje bolj predrzen in je še druge spodbujal s svojim pogumom. Govorili so o njem, da mu služi sedem satanov, ki ga varujejo in krijejo.

Tega dne je zopet prišel zasramovat, toda obleganci so, zaupajoč, da bodo imeli čari na dan Brezmažežnega spočetja manjšo moč, sklenili, da ga končno kaznujejo. Streljali so nanj precej dolgo, a brez uspeha; naposled pa je topovska krogla, ki se je odbila od ledenega nasipa, priskakljala po snegu kot ptica ter ga zadela v prsi in razčesnila na dvoje. Branitelji so se tega razveselili in hvaleč so vpili z obzidja: „Kdo bo še zasramoval Najsvetejšo?“ Oni tam doli so prestrašeno zbežali za svoje nasipe.

Švedje so streljali na zidove in strehe. Toda njihove krogle braniteljev niso mogle prestrašiti.

Stara beračica Konstancija, ki je stanovala v skalni razpoklini, je hodila kakor v zasmeh Švedom po vsem pobočju, pobirala v predpasnik izstrelke in od časa do časa grozila vojakom s svojo palico. Ker so jo imeli za čarovnico, so se bali, da jim ne stori kaj žalega, zlasti ko so opazili, da se je krogle ne primejo.

Dva dneva sta minila v brezuspešnem streljanju. Metali so na strehe ladijske vrvi, zelo nasičene s smolo, ki so letele kot ognjene kače. Toda vzorno urejena straža je pravočasno preprečevala nevarnost. In nastopila je tako temna noč, da obleganci niso mogli ničesar videti razen sodčkov s smolo in ognjenih priprav o. Lasote.

Medtem je vladalo med Švedji neko ne navadno vrvenje. Slišal si škripanje koles, šum človeških glasov, včasih rezgetanje konj in različne druge glasove. Vojaki na obzidju so lahko uganili, kaj se godi.

„Topove so pripeljali, ni mogoče drugače!“ so govorili nekateri.

„In delajo nasipe; tu pa je tema, da ne vidim prstov na lastni roki.“

Starešinstvo se je posvetovalo o izpadu, ki ga je svetoval gospod Čarnecki, a sie-radski mečnik mu je ugovarjal, trdeč po pravici, da se je moral sovražnik pri tako važni stvari prav dobro zavarovati in da ima pehoto gotovo pripravljeno. Radi tega so streljali le proti severu in jugu, odkoder je prihajal največji trušč. Seveda uspeha v temi ni bilo mogoče spoznati.

Naposled se je pokazal dan in njegovi prvi sviti so odkrili švedsko delo. Na severu in jugu so se prikazali nasipi, pri katerih je delalo nekoliko tisoč ljudi. Moleli so tako visoko, da se je oblegancem zdelo, da stojé njihovi vrhovi v isti črti z obzidjem.

Med pravilnimi predori na vrhovih so se videla velika žrela topov in za njimi stoječi vojaki, podobni rumenim osam.

V cerkvi še ni minila jutranja služba božja, ko je nenavaden grom stresel ozračje; šipe so se stresle, nekatere so od samega pretresa padle iz okvirov razbijajoč se s presunljivim žvenketom na kamnitem tlaku, in vsa cerkev se je napolnila s prahom, ki je nastal od odpadlega ometa.

Veliki težki topovi so izpregovorili.

Začel se je strašen ogenj, kakršnega obleganci še niso poznali. Po končani službi božji so planili na obzidje in strehe. Poprejšnji naskoki so se zdeli ne nedolžna igrača proti temu strašnemu razgrajanju ognja in železa.

Manjši topovi so grmeli obenem s težkimi. Letale so velike krogle, granate, klobčiči cunj, nasičeni s smolo, bakle, ognjene vrvi. Dvajset in šest funtov težke krogle so krušile obzidje, udarjale ob stene, se pogrezale vanje ali delale velikanske luknje, trgale omet, glino in opeko. Zidovi, ki so obkroževali samostan, so začeli tu pa tam pokati in se rušiti, a ker so streljali vanje neprestano, z vedno novimi krogami, so grozili, da razpadejo. Samostanska poslopja so zasipavali z ognjem.

Godci na stolpu so čutili, kako se maje. Cerkev se je tresla od večnega streljanja; na nekaterih oltarjih so popadale sveče s svečnikov.

Voda, katero so vlivali v neizmerni množini na nastale požare, na plamteče bakle, na zidove in ognjene krogle, je napravila združena z dimom in prahom tako gosto paro, da ni bilo videti sveta za njimi. Začela se je delati škoda na poslopih in na zidovih. Krik „Gori!“ se je razlegal vedno

(Dalje prihodnjič)

Vtisi z nedeljskega koncerta

(Nadaljevanje s 1. strani)

bistra voda Donava" se opeva skesan grešnik, morilec staršev, ki kleči in moli za pokoro sedem let pri suhem drevesu, dokler drevo ne ozeleni in pokaže, da je rešen. Nekdaj je bila ta pesem tako priljubljena, da jo je narod pel v dveh variantah. Najbolj priljubljena pa je bila pesem o Mariji, ki se poda na (božjo) pot ali z Ogrskega. To pesem nam je zapel zbor kar v petih enačicah. Ohranjenih pa je še mnogo več variant.

Eno posebnost bi še omenil. To je bila pesem „Marija vzdigne se“ iz Zilje, ki je edina izmed vseh 26 pesmi pisana v molu, vse druge so v duru.

Pesmi, ki smo jih slišali, so bile iz različnih krajev slovenskega ozemlja: iz Prekmurja in Vipavskega, iz Zilje in Cerklja, iz Sel in drugih krajev.

Posrečena zamisel je bila razdelitev zbor v tri dele: v celoten mešani zbor, v moški zbor in v ženski zbor, kar je na eni strani pevce razbremenilo, na drugi strani pa prineslo prijetno spremembo za poslušavce. Tu pa je treba pohvaliti ženski zbor, ki je pel čisto in ubrano.

Ker so bile pesmi narodne, jih je bilo treba staviti ali harmonizirati. Pri tem pa je važno, da harmonizator pozna do po-

drobnosti narodno pesem, ker je drugače ne zna v pravem narodnem duhu „poustvariti“, saj od stavka zavisi pristnost in lepota pesmi. Tudi pod tem vidikom je bil koncert izreden, ker so bili stavki pesmi docela posrečeni in dovršeni. Saj ni čuda, če si oglejmo imena harmonizatorjev, takoj spoznamo, da so bili na delu naši znani strokovnjaki in resnični poznavatelji slovenske narodne pesmi: dr. Kimovec, Lajovic, Premrl, Žirovnik in posebno še naš znani dr. Czigán, ki je tudi večino teh pesmi sam zapisal in jih tako ohranil pred večno pozabo, kar bi bil zares neodpušljiv greh!

Zelo smo pogrešali na pevski prireditvi „Slovenski radio“. To se pravi, da teh prekrasnih pesmi niso posneli na trak za slovenske radijske oddaje. Upam, da slovenski radio ne bo zamudil te priložnosti in posnel še naknadno celoten pevski koncert na trak. Tako bomo mogli slišati te pesmi, ki so pravi dragulji iz zakladnice našega narodnega blaga, tudi v radiu. Posebno pa bodo veseli tega lepega radijskega prenosa tisti, ki se nedeljskega koncerta niso mogli udeležiti.

Pečovodji in pevcem pa še enkrat prisrčno hvala za globoko doživetje. Zelimo jim še v bodoče veliko uspeha. Presenetite nas spet kmalu tako prijetno!

Jugoslovanski slikarji — amaterji v Celovcu

V Galeriji Wulfengasse 14, v Celovcu razstavlja 12 jugoslovanskih slikarjev - amaterjev pod naslovom „Preprosta umetnost iz Jugoslavije“.

Ta preprosta umetnost, ali z drugo besedo rečeno naivna umetnost ima danes v Jugoslaviji mnogo ljubiteljev. So to ljudje amaterji, ki se nepoklicno bavijo z umetnostjo slikanja. Zato najdemo med njimi različne poklice: prodajavca, učitelja, nastavljenca, gospodinjjo, upokojenca, kmeta, železničarja, poštarja in druge.

So to ljudje, ki jih notranji glas žene k ustvarjanju slik-umetnin; To so diletantje (samouki), ki so se posvetili iz ljubezni do stvari same, v tem slučaju slikanju.

Tu torej ne gre za neko ustvarjanje velikih umetnin, ki jih tudi ne zmorejo, kajti za to je poleg talenta in ljubezni le potrebna še višja poklicna izobrazba v slikanju.

Vendar moramo tu naglasiti in povedati, da so te slike v gotovih slučajih zares občudovanja vredne in res prave umetnine.

Od teh 12 slikarjev je tudi en Slovenec (učitelj).

Razstava jugoslovanskih slikarjev-amaterjev bo odprta do 30. maja. Ogledate si jo lahko vsak dan od 17. do 19. ure in v sobotah od 10. do 12. ure.

Na to razstavo še posebno opozarjamo naše ljudi.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 15. maja, ob 19.30: Das Mädchen aus dem goldenen Westen (Deklica iz zlatega zapada); 20. predst. za A-abonma in GWF-petek; 15. predst. (zadnja) za GWA-petek. — Sobota, 16. maja, ob 19.30: Wiener Café (Dunajska kavarna). — Binkoštna nedelja, 17. maja, ob 19.30: Das Mädchen aus dem goldenen Westen! — Binkoštni ponedeljek, 18. maja, ob 15. uri: Maske in Blau (Modra maska) — in ob 19.30: Katharina Knie. — Sreda, 20. maja, ob 19.30: Katharina Knie (poslednjič). — Četrtek, 12. maja, ob 19.30: Das Mädchen aus dem goldenen Westen; 20. predst. za C-abonma in GWF-četrtek; 15. predst. (zadnja) za GWA-četrtek.

Za vse predstave velja prosta prodaja vstopnic in abonmá.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

SOBOTA, 16. 5.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (Voščila). — 18.25 Na dom obujaš mi spomin: Malošče (I.) (Prof. dr. Metod Turnšek. — **NEDELJA, 17. 5.: 7.30** Duhovni nagovor — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo. — **PONEDELJEK, 18. 5.: 7.30** Prof. dr. Turnšek: Binkošti. — **TOREK, 19. 5.: 15.15** Poročila, objave. — Komedijanti v odrski luči in na dnevni svetlobi — (7. oddaja, prof. Marijan Rus). — **SREDA, 20. 5.: 14.15** Poročila, objave. — Kar želite — zaigramo (Voščila). — **ČETRTEK, 21. 5.: 14.15** Poročila, objave. — Mladinski akordeon-ORK: Ljudske visoke šole iz Beljaka. Bolje je paziti, kot zdraviti se (dr. Jožef Glantschnig — „Nega oči“). — **PETEK, 22. 5.: 14.15** Poročila, objave. — Od petka do petka. — Žena in dom. — **SOBOTA, 23. 5.: 9.00** Od pesmi do pesmi — od srca do srca (Voščila). — **NEDELJA, 24. 5.: 7.30** Duhovni nagovor — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

FILMSKA OCENA

Borovlje. — Sobota, 16. 5.: Trommeln des Urwaldes (III). — Film prikazuje doživetja nekega afriškega lovca. Za vsakogar! — Nedelja, 17. 5.: Der Jäger von Fall (III). — Lep domovinski film, v katerem se lovec in divji lovec zaljubita v isto dekle. Za odrasle in mladino! — Binkoštni ponedeljek, 18. 5.: Ein Alibi zerbricht (IV). — Neka odvetnica pojasni vzroke nekega umora in na ta način

razkrinka morilca, ki je njen mož. Napet avstrijski kriminalni film s človeškim ozadjem. Za odrasle in mladino! — Torek, 19. 5.: Brückenkopf (IVa). — Film o pacifiški vojni, v katerem igra ženska velikansko vlogo. Za primitivno publiko! — Četrtek, 21. 5.: Bitterer Honig (IV). — V nekem angleškem industrijskem naselju se neko zapuščeno dekle, ki hrepeni po razumevanju in ljubezni, preda nekemu črncu. Film za zrelo in dostojno publiko!

Pliberk. — Sobota, 16. in nedelja 17. 5.: Manuela und der Förster (IV). — Film iz lepih gor Tirolske, Toni Sailer v glavni vlogi. — Ponedeljek, 18. 5.: Der Teufel spielt Balalaika (III). — Lep film, v katerem je bratstvo v ospredju; prikazuje nemške vojake v sredozemskem morju z mnogimi popevkami! Za vse! — Ponedeljek, 18. in torek, 19. 5.: Die Tür mit den 7 Schlössern (IV). — Nek inšpektor od Scotland Yarda ščiti neko dekle, ki naj bi v nekaj letih podedovala ogromno bogastvo. — Sreda, 20. in četrtek 21. 5.: Tatort Paris (IVa). — Lahke kriminalni film, ki prikazuje pariško podzemeljsko življenje. Za odrasle!

Miklavčevo. — Nedelja, 17. 5.: Oberst Strogoff (III). — Zelo napet film po znanem romanu Jules Verne (izg. žil vern). Za vse! — Ponedeljek, 19. 5.: Dort, wo das alte Pfarrhaus steht (III). — Lep barvni in zabavni film za vsakogar!

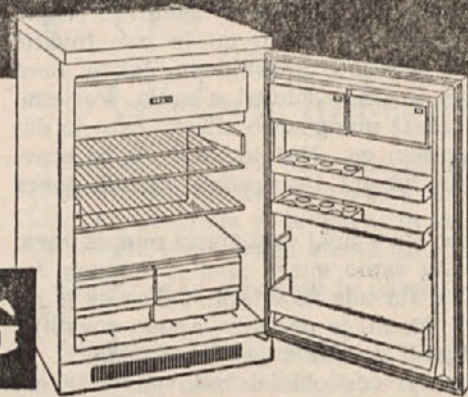
Dobrla ves. — Sobota, 16. in nedelja, 17. 5.: Dort, wo das alte Pfarrhaus steht (III). — Lep zabavni film za vsakogar! — Ponedeljek, 18. 5.: Trommeln des Urwaldes (III). — Neki lovec skuša podati svoje vtise o afriškem pragozdu. Za vse! — Sreda, 20. 5.: Das Teufelsweib von Montana (III). — Pustolovski film iz divjega zapada o nekem ponosnem in častihlepem indijanskem dekletu. Za odrasle in mladino!

Železna Kapla. — Sobota, 16. in nedelja 17. 5.: Das ist die Liebe der Matrosen (III). — Prijeten in zabaven film za vsakogar! — Ponedeljek, 18. in torek, 19. 5.: Das Mädchen und der Staatsanwalt (V).

Boljše hlajenje z

AEG-SANTO

Vsa živila ostanejo okusno sveža. Hlajenje v AEG-SANTO pomeni varčevanje denarja. AEG-hladilniki SANTO s prostornino od 115 do 280 litrov. Širok zmrzovalni prostor! Magnetsko tesnilo! Velik ohlajevalni prostor z normiranimi merami vključ varčevanju s prostornino!

AEG

— Neki državni pravdnik zapelje neko žensko. Film, ki ga odsvetujemo! — Sreda, 20. in četrtek, 21. 5.: Die toten Augen von London (IVa). — Do konca napet kriminalni film! Za odrasle!

Bistrica v Rožu. — Sobota, 16. 5.: Schwarze Schafe (III). — Nemški kriminalni film o znani osebi patra Browna, nekega duhovnika. Film toplo priporočamo, ker nudi prijetno zabavo. — Nedelja, 17. 5.: Der Unsichtbare (IV)! — Nesmiselni nemški film. Za odrasle! — Ponedeljek, 18. 5.: Das Dschungelbuch (III). — Lep barvni film s krasnimi posnetki džungle. Za vse!

KNJIGARNA DRUŽBE SV. MOHORJA

vam priporoča:

Razne molitvenike za sv. birmo in prvo sv. obhajilo,

Zgodbe sv. pisma (stara in nova zaveza s cerkveno zgodovino skupaj vezano),

Zgodbe sv. pisma nove zaveze,

Kratka zgodovina katoliške Cerkve,

Številko 3 revije „Vera in dom“,

Prvo številko revije „Most“,

Ježernik, Janez XXIII. z mnogimi slikami,

Ricciotti, Jezusovo življenje,

Litanije sv. Male Terezike,

Fatima.

Ob kitajsko-ruskem sporu berite:

Strahote kitajskih ječ.

Talne obloge (Bodenbeläge) dobavi oziroma polaga

PODJUNSKA TRGOVSKA DRUŽBA
Bratje RUTAR & Co.

Dobrla ves-Eberndorf tel. 04236-281

DRUŽBA SV. MOHORJA V CELOVCU

bo sprejela v prihodnjih mesecih

1.

pridnega, vestnega in poštenega fanta iz verne slovenske družine z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo za tiskarskega vajenca.

2.

pridno, vestno in pošteno dekle, ki ima veselje za trgovinski posel, z dovršeno glavno šolo ali nižjo gimnazijo kot

trgovsko vajenko

v svojo trgovino s knjigami, pisarniškim potrebščinami in devocionalijami.

Starše,

ki želijo, da se njihov otrok upošteva pri izbiri, prosimo, da to čimprej sporočijo na naslov:

Družba sv. Mohorja v Celovcu,
Viktringer Ring 26.

VOJAŠKI NABORNI URAD

za Koroško

(Ergänzungskommando)

Celovec, Auergasse 11

objavlja, da so uradne ure vsak dan od ponedeljka do petka, od 8. do 12. ure dop.

Strokovna trgovina za umetne cvetlice, mirte in damske klobuke

Prinzels

KLAGENFURT, Alter Platz 34

DAMSKA
MODA
V VELIKI IZBIRI PRI

Scheibel

Klagenfurt - Celovec, Kramergasse 11

DRAHTGEFLECHTE

FÜR EINFRIEDUNGEN, GÄRTEN, SPORT- UND TENNISPLÄTZE, HÜHNERHÖFE • AUSLAGEN-SCHUTZ- u. -SCHERENGITTER • STIEGEN u. BALKONGELÄNDER • FENSTERGITTER, SCHACHTABDECKUNGEN • DRAHTMATRATZEN, EISERNE BETTEN • SIEBE, PLASTIK-GITTER usw. Die bestbewährten, echt feuerverzinkten JERGITSCH-GITTER sowie geknippte Gitter f. Drahtzäune

DRAHTZAUNFABRIK **Ferd. Jergitsch' Söhne**
KLAGENFURT, PRIESTERHAUSGASSE 4, TELEPHON 50-63

PAGO - Fruchtsaftgetränke

- Naturrein - ohne Essenzen,
- Ohne Säuren!
- Jede Flasche pasteurisiert!

KLAGENFURT, Waagplatz 7